

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vredniti po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vrača, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon štef. 50, upravitelstva štef. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana štef. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ljuta borba med radikali za belgrajsko občino.

Znamenit govor Lj. Davidoviča.

VSJ PRIJATELJI SO NAS ZAPUSTILI. — V NAŠI DRŽAVI NI VEČ ZAKONA. — Z RADIKALI NI MOGOČE SKUPAJ.

Belgrad, 13. avg. (Izv.) V Pašičevem imenu vršita obe radikalni skupini v Belgradu največjo agitacijo. I Maksimovičevci i Bobičevci hočejo biti najboljši Pašičevi pristaši. Danes se je vrnil iz Karlovih Vari glavni tajnik glavnega odbora radikalne stranke dr. Ivković, ki je bil poslan tjakaj, da izposluje pri Pašiču odobritev Bobičeve izključitve iz radikalne stranke. Takoj po njegovem prihodu so spustili Maksimovičevi radikali v javnost vest, da je prinesel dr. Ivković od Pašiča pismo, v katerem odobrava izključitev Bobiča ter njegovih pristašev iz radikalne stranke, in v katerem pozivajo belgrajski radikali, da glasujejo vsi složno za Maksimovičovo listo. To Pašičevo pismo se doslej ni objavilo. Pač pa je izdal ožji glavni odbor radikalne stranke naslednji komunike:

»Na seji ožjega glavnega odbora radikalne stranke, ki se je vršila danes zvečer, se je vzelo na znanje poročilo glavnega tajnika dr. Ivkovića ob njegovem povratku iz Karlovih Vari o odličnem zdravstvenem stanju g. Pašiča in o njegovem razgovoru s Pašičem, ki je odobril vse sklepe ožjega glavnega odbora. Na seji je bilo prečitano pismo g. Pašiča, ki ga je poslal glavnemu odboru preko njegovega podpredsednika Ace Stanojevića in ki ga je dr. Ivković prinesel s seboj. Sklenilo se je, da se to pismo objavi v glavnem organu stranke »Samoupravi« ter drugih radikalnih listih.«

Navzlic temu komuniqueju pa zatrjujejo Bobičevci radikali, da imajo tudi oni posebno Pašičevo pismo, v katerem odobrava Pašič vse sklepe Bobičeve skupine in v katerem poziva radikale, da podprejo pri volitvah Bobiča. Obe radikalni grupi vršita velikansko agitacijo ter skušata vsaka zase pridobiti čimveč volivcev. Agitacija za predstoječe občinske volitve pa ni samo živahna od strani radikalov, ampak tudi od strani drugih strank, in to predvsem od strani demokratične stranke.

Za včeraj je sklicala demokratična stran-

ka v Belgradu volivni shod, ki je bil zelo dobro obiskan. Na shodu je govoril tudi vodja DS Ljuba Davidović, ki je ob tej priliki podal nekaj prav važnih političnih izjav. Poudaril je, da preživlja naša država same krize, gospodarsko, finančno in moralno krizo. Dočim pa postajajo posledice teh kriz vedno hujše, se nahaja predsednik vlade na agitacijskem potovanju ter agitira od občine do občine, kakor kakšen poslednji strankin agitator. Govoreč o zunanji politiki je ugotovil, da so razmere v državi težke, celo pretežke; da izgublamo prijatelja za prijateljem in da smo doživeli žalostno ter bridko izkušnjo, ko nas je v zadnjem sporu z Bolgarijo pustila na cedilu naša najboljša zaveznica v težkih dneh — Francija, ki je stopila na bolgarsko stran. Kar se tiče Italije, je pribil Ljuba Davidović, da hoče naša sosedna onstran Jadranskega morja zamenjati vlogo Avstrije, kakor hoče Francija zamenjati vlogo Rusije.

Nato pa se je v svojem govoru dotaknil Ljuba Davidović volivnega terorja, ki postaja ob predstojećih občinskih volitvah naravnost neznošen. Nikdar od prevrata sem ni bil v naši državi položaj tako težak in nikdar v naši upravi bolj lahkomišelnih ljudi. Ljuba Davidović se pri tej svoji trditvi sklicuje na dejstvo, da govore tako radikali sami o radikalih. Predsednik vlade Uzunović je bil opozorjen na nasilja, ki se izvršujejo in zato je on osebno odgovoren za teror. G. Uzunović pa se skriva. Če se pa skriva samo pred Radićem, potem se nas to ne tiče. Če bi se pa nasilja nadaljevala, potem je v tej državi več kakor jasno, da ni več zakona.

Važne izjave je podal g. Ljuba Davidović glede zblizanja med radikali in demokrati za morebiten vstop v vlado. G. Ljuba Davidović je poudaril, da so bili sicer nekateri izmed odličnih demokratov, ki so v tej kombinaciji verovali, ali on. Ljuba Davidović se ni nikdar prevaril in najboljši dokaz za to so nasilja nad odličnimi pristaši demokratične stranke.

Cook poziva k upostavitvi dela v rudnikih.

London, 13. avg. (Izv.) Ministrski predsednik Baldwin se je vrnil v London in se bo posvetoval s tistimi člani kabineta, ki so med stavko stalno zasledovali pogajanja. Baldwin je samo radi stavke med počitnicami ostal v državi, ker hoče od časa do časa obiskati London in proučiti položaj. V ponedeljek zopet zboruje konferenca rudarskih delegatov, ki lahko prinese več jasnosti glede razpoloženja stavkajočih ali celo nove momente v razvoju stavke. Predsednik rudarske federacije Herbert Smith in tajnik Cook sta obiskala vse revirje, ki so glasovali proti predlogu katoliških škofov in jih skušata pridobiti za kom-

promis, ki izključuje le vsako debato o podaljšanju delovnega časa. Cook je v svoji zadnji izjavi posebno poudaril veliko priznanje krščanski strokovni organizaciji, ki da se odkritosrčno in vztrajno trudi za častno rešitev spora. Cook upa, da organizacija svojih poizkusov ne bo opustila in vsekako nadaljevala akcijo za uspostavitve miru v premogovni industriji in za pravico premogarjev.

London, 13. avg. (Izv.) V svojem pozivu na rudarje svetuje Cook, naj resno premislijo položaj. S pametnimi predlogi je treba iskati rešitev za pogodbo, ki bi rudarjem omogočila, da zopet poprimejo za delo.

Mednarodna pogajanja industrijcev v Parizu.

Pariz, 13. avg. (Izv.) Tu so se pričela pogajanja francoske, belgijske, luksenburške in nemške težke industrije. Francosko industrijo zastopata Laurent in Lambert Ribot. Zastopniki ne nastopajo kot pooblaščenici samo gotovih strok, ampak kot zastopniki dežel sploh. Kolike važnosti so taka pogajanja označuje dejstvo, da je bilo mogoče skleniti zadnjo gospodarsko pogodbo med Nemčijo in Francijo šele potem, ko so se industriji do-

govorili v Düsseldorfu. Sedaj naj bi se obravnavala vsa vprašanja produkcije in medsebojne izmenjave blaga. Konferenci se pripisuje tem večja važnost, ker je to prvi dejanski korak v smeri evropske gospodarske zveze. Pričakujejo, da bodo razgovori kmalu vodili do rezultatov. Vendar se pogodbe ne podpisujejo takoj, ampak šele potem, ko bodo posamezne vlade dale svoje dovoljenje.

Mehikanski škofje zahtevajo revizijo ustave.

Mehika, 13. avgusta. (Izv.) Nadškof Ruzici Flores je izjavil pri svojem prihodu iz dežele Michoacan, da so tam umorili dva katoliška duhovnika in nad 30 katoliških lajkov. V mestu Sahuayo je prišlo do pobejev med vojaki in katoličani. Pri tem je 50 oseb izgubilo življenje. V Irapuato so vojaki ubili 4 voditelje ljudstva.

Katoliški episkopat je izdal na mehikansko ljudstvo proglas, v katerem izjavlja, da katoliška cerkev odklanja vso odgovornost za sedanji položaj v državi, da katoliška cerkev noče nič drugega kakor mirnim potom doseči izpremembo ustave tako, da bo cerkvi

zajamčena taka svoboda kakršno uživa v severoameriških Združenih državah. Proglas našteva vse člane ustave, ki omejujejo cerkveno svobodo in ugotavlja, da cerkev v takih razmerah sploh ne more in tudi noče več živeti. Vmešavanja svetnih oblasti v cerkvene zadeve mora biti konec. Če protestantovska duhovščina še vrši svoje funkcije, je to na eni strani znamenje, da protestantovska cerkev civilni oblasti dovoljuje vmešavanje, na drugi strani pa, da predsednik Calles sam krši ravno tisto ustavo, na katero se sklicuje ko preganja katolike.

Italijani proti goriškemu nadškofu.

Rim, 13. avg. (Izv.) Iz vladnih krogov se doznava, da je vlada sklenila odstaviti goriškega nadškofa dr. F. Sedeja. Zadnja beseda gre še Vatikanu. Kakor se čuje, se upira odstavitvi zlasti kardinal Gasparri, dočim je kardinal Lay napram zahtevam vlade popustljivjši.

Težave Nemčije pri vstopu v Društvo narodov.

Berlin, 13. avg. (Izv.) Državna vlada je imela po počitnicah prvo plenarno sejo. Zunanji minister Stresemann je poročal o zunanjepolitičnem položaju Nemčije. Nemški poslanik v Parizu Hoesch je imel zadnji čas več pogajanj s francosko vlado radi zasedbe Porenja. V Nemčiji s sigurnostjo računajo, da se bo v jeseni izkazalo, da je treba francosko posadko v tej deželi zopet zmanjšati. Dalje je Stresemann govoril o vstopu Nemčije v Društvo narodov. Položaj se v tem pogledu ni pobiljšal. Kandidati, ki zahtevajo stalna mesta, so ostali in po govoricah se jim pridružijo še novi. Nemško časopisje slika položaj zelo pesimistično. Nekateri zahtevajo, da nemška delegacija ne sme poprej odpotovati, dokler ne bo Nemčija dobila v Društvu vse, kar je zahtevala.

Gajda upokojen.

Praga, 13. avg. (Izv.) Pri ministrskem predsedniku Černju sta se zglasila zastopnika socialnodemokratskega kluba in prosila predsednika za nadaljnje podrobne podatke o aferah generala Gajde. Zastopnika Hampel in Tomašek sta po daljšem razgovoru izjavila, da se z odgovorom ministrskega predsednika zadovoljuje.

Praga, 13. avgusta. (Izv.) Zdravniški pregled v postopanju proti generalu Gajdi je končan. General je upokojen. Kot njegov naslednik v generalnem štabu se imenuje dosedanji poveljnik trnovske garnizije general Vojtehovský.

Češko-ogrski carinski provizorij.

Praga, 13. avg. (Izv.) Odkar je Češkoslovaška upostavila novi zakon o carinskih tarifih, se je poostiril spor z Ogrsko. Pogajanja za trgovinsko pogodbo niso napredovala. Zadnje dni se je položaj nekoliko zboljšal. Sedaj je vlada o pogajanjih izdala komunike v katerem najprej ugotavlja, da se pogajanja, ki so se pričela 31. julija, nadaljujejo. Toda priprave za novo pogodbo se bodo zavlekle. Zato je Češkoslovaška na prošnjo madžarske vlade podaljšala dosedanje provizorno stanje do 31. avgusta. Prihodnja seja obeh delegacij za pogajanja bo 16. avgusta. Na tej seji se bo ugotovilo ali bo mogoče za dobo po 31. avgustu skleniti že definitivno pogodbo ali pa naj se sklene nov provizorij. Vendar obe delegaciji izražata že sedaj željo po definitivni ureditvi medsebojnih carinskih tarif.

SLAVNOSTI FAŠISTOVskega NARAŠČAJA V TRSTU.

Trst, 13. avg. (Izv.) Danes popoldne se je vršila na glavnem trgu revija fašistovskega naraščaja »Ballila« ter »Piccole Italiane«, kateri je prisostvoval minister mornarice Ciallo, ki je prispel semkaj iz Tržiča. Med prepevanjem kraljeve himne je prišlo do incidenta, ki je končal s tem, da so fašisti pretepli nekega radovednega gledalca.

ČEŠKI FAŠISTI TEPENI.

Praga, 13. avgusta. (Izv.) Včeraj se je vršilo v Julijskem pri Brnu zaupno zborovanje čeških fašistov, katerega se je udeležil tudi bivši urednik lista »Rude pravo« in poslanec Doležal. K zborovanju je prišlo tudi 200 komunistov, dočim je bilo fašistov zelo malo. Ko je vstopil v dvorano Doležal, so padli komunisti po njem in ga tolkli. Pretepi so se nadaljevali pozneje tudi po ulicah. Red je vpostavila šele policija.

EKSPLOZIJA.

Rim, 13. avg. (Izv.) V Bari je nastala eksplozija v pirotehnični tovarni.

Blamaža dr. Ninčiča.

Belgrad, 14. avgusta. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih se monogo komentira besedilo note, ki je bila izročena bolgarskemu zunanjemu ministru Burovu. Toda ne samo v političnih krogih, ampak v vsej javnosti prevladuje mnenje, da je naš zunanji minister dr. Ninčič doživel pri celi zadevi občuten poraz. Nota je namreč tako prazna, da je nerazumljivo, kako se je moglo z njeno izročitvijo čakati celih 14 dni. Opozicija pripravlja zato obširno interpelacijo na zunanjega ministra, v kateri naj se ugotovi, kdo nosi krivdo za diplomatski poraz v zadnjem sporu z Bolgarijo.

Bled, 13. avgusta. (Od našega poročevalca.) Nota, ki je bila predana Bolgariji te dni,

vzbuja povsod občo pozornost. Med našo diplomacijo in v zunanjem ministrstvu vlada velika nervoznost radi napadov časopisja na dr. Ninčiča. Minister Ninčič, ki se je pripeljal semkaj, je odklanjal vsako pojasnilo kakor tudi objavo dobesednega teksta izročene note, dokler ne pride odgovor od bolgarske vlade. Dr. Ninčič je povabil na posvet danes tudi poslanika Bodrepa, grofa in grofica Asari, šefa kabineta zunanjega ministrstva dr. Vukčevića in svetnika Fotiča. Popoldne je imel razgovore z dr. Kramerjem in dr. Žerjavom. Kasneje se je odzval povabilu italijanskega poslanika Bodrera na čajanko. Jutri bo dr. Ninčič zopet odpotoval nazaj v Belgrad.

Pred važno sejo vodstva HSS.

Zagreb, 13. avg. (Izv.) V sredo, dne 18. t. m., se vrši seja vodstva HSS, ki se je udeležijo vsi zastopniki ter poslanci Radićeve stranke. Čuje se, da se namerava na tej seji HSS prelresati vprašanje o razpustu Orjuna. Kot povod naj bi služili nedavni krvavi dogodki v

Kaštelih. Po raznih izjavah moremo soditi, da se bo na tej seji vodstva razpravljalo še vprašanje o nadaljni politični taktiki, ki se po izvršenih občinskih volitvah v Srbiji utegne spremeniti ter o nekaterih interno organizatoričnih vprašanjih v stranki.

Napredovanje HPS v Dalmaciji.

Split, 13. avg. (Izv.) V Dalmaciji so zapustili globok vtis sestanki in shodi, ki jih je držal v Šibeniku, Kaštelih in drugod poslanec SLS Franjo Zebot. Ob tej priliki je prišlo v Dalmaciji do velikih manifestacij Slovincem

in Slovenski ljudski stranki. HPS pa vrši v Dalmaciji veliko agitacijo med ljudstvom in je na tem, da organizira po celi Dalmaciji mestne organizacije HPS.

Intervencija posl. Smodeja v zadevi protezne delavnice.

Belgrad, 13. avg. (Izv.) Minister za socialno politiko namerava vsled sklepa ministrskega sveta, da se mora proračun znižati za 10 odstotkov, ponovno reducirati delavce v protezni delavnici v Ljubljani, kjer niso do sedaj itak dobili potrebnih pripomočkov in

kjer delo radi že enkrat izvedene redukcije zastaja. Ako se izvrši ponovna redukcija, izgubi delavnica ves svoj pomen. Zato je g. narodni poslanec Smodej protestiral pri ministru za socialno politiko proti nameravani novi redukciji in je dobil odgovor, da se osebje ne bo več reduciralo, pač pa da se bo štedilo pri stroških za material.

Angleški rudarski štrajk.

Zdaj je že več ko tri mesece, odkar traja angleški rudarski štrajk, in še ni izgleda, da ga bo kmalu konec. Nad en milijon delavcev štrajka; če pa prištejemo še njihove rodbine, potem lahko računamo, da je od tega štrajka prizadetih najmanj deset odstotkov angleškega prebivalstva. Za silen socialen boj gre torej tu, ki zato tudi tako močno pretresa vse gospodarsko življenje Anglije.

Ali bodo rudarji v tem boju zmagali? Po sedanjem stanju soditi, nimajo skoro nobene izgleda, in kakor vse kaže, bi bili danes golovo pripravljeni skleniti mir, ki so ga svoj čas odklonili in stopili v štrajk. Odločujočo vlogo v celotnem sporu igra pač kriza, v kateri se nahajajo danes angleški premogovniki, kriza, ki ima svoje vzroke v mnogih okoliščinah: v zmanjšanem povpraševanju po angleškem premogu predvsem in pa v učinkih splošne svetovne gospodarske krize.

Ko so Francozi in Angleži zasedli nemško rursko ozemlje, takrat je seveda nastopila za angleško premogovnike visoka konjunktura, in takrat so delavci izrabili priliko in pognali mezde za 33 odstotkov višje. Ta dobra konjunktura pa seveda ni mogla dolgo trajati, in je bilo predvideti, da bo potem prišlo do velikega razračunavanja med podjetniki in delavci. Da se to po mogočnosti prepreči, je vlada ustanovila premogovno komisijo in dovolila pri poteku mezdne pogodbe podporo za devet mesecev, upajoč, da bo v tem času stvar poravnana. Podpora je imela namen, da v tem prehodnem času vzdržuje delavske mezde nezmanjšane. Toda komisija je delala počasi; šele marca meseca je podala svoje poročilo, ki odklanja nacionalizacijo rudnikov in izraža doseči poravnavo med delodajavci in delavci na ta način, da ostane delovni čas neizpremenjen, a da se ima izvesti revizija najnižjih mezd. Vlada je bila s tem poročilom zadovoljna, delodajavci so zahtevali podaljšanje delovnega časa, a rudarji so odklonili i to i vsako popuščanje v mezdni vprašanju. Do sporazuma ni prišlo, generalni svet strokovnih organizacij se je postavil na stran delavcev, in tako je izbruhnil 1. maja generalni štrajk, ki največji socialno-politični dogodek v zgodovini Anglije.

Generalni svet delavskih zvez pa nikakor ni bil voljan iti z rudarji čez drn in strm. Pač jih je hotel podpirati v boju proti zmanjšanju plač, bil pa si je obenem tudi na jasnem, da je treba najprej reorganizirati industrijo in jo postaviti tako v položaj, da bo mogla spet plačevati stare mezde. Ker pa so rudarji odklanjali vsako koncesijo in vsak kompromis, je končno moralo priti do preloma med njimi in generalnim svetom. In tako se je generalni štrajk, kakor znano, potem prekinil in prepustilo se je rudarjem, da sami bijejo svoj boj dalje.

Razen njih je izprevidel pač vsakdo, da so naredili napako. Ugodni trenutek, ko so mogli doseči mir z izpremembo samo plače in pa daljšim prehodom, je bil zamujen. Obenem se je poostrišlo tudi razpoloženje proti njim, simpatije do njih so se ohladile, in borbenost, združena z nepopustljivostjo, na naspotni strani je narasla. Seč vlade Baldwin, preje kolikortoliko pomirljiv, je postal zdaj neizpravljen in ofenziven. In tako je prišlo potem do zakona, ki povišuje delovni čas v rudokopih na osem ur, udarec na delavce, ki jim je krajši delovni čas še važnejši nego mezda.

Na podlagi podaljšane delovnega časa so potem stavili rudarjem nove mezdne ponudbe, a ti so jih odbili in ostali na svojem stališču. Zdaj pa so nastopili kot posredovavci anglikanski škofje in predlagali: brez-pogojno sprejetje poročila komisije, premirje, stare mezde s podporo skoz štiri mesece, med tem pogajanja, eventualno razsodišče. Baldwin je na to izjavil: Ne.

Zdaj so začeli izprevideti tudi voditelji štrajka, da treba odnehati, in so priporočili rudarjem, naj se postavijo na stališče predloga škofov. Rudarji bodo to slednjič najbrže tudi storili, toda prepozno je že. Takrat, po generalnem štrajku, bi bili imeli rudarji moralno podporo vlade in še več, ko bi bili sprejeli redukcijo mezd, v kar so zdaj pripravljeni. Zdaj pa je Baldwin tako oddaljen od tega, da je celo napisal pismo na ameriško javnost, z namenom, da onemogoči tam nabiniranje podpore za angleške rudarje. Danes se zahteva brez-pogojno kapitulacija rudarjev...

In vendar — škoda, ki jo je celi štrajk doslej povzročil angleškemu narodnemu gospodarstvu, znaša že več zlatih milijard, vse visoke peči so pogašene, angleške finance trpe, — cela Anglija je interesirana na prenehanju tega usodepolnega stanja, in tako je vseeno že upanje, da bodo rudarji iz tega boja izšli na vse zadnje vsaj s kako, četudi neznatno pridobitvijo.

ŽELEZNISKA NESREČA.

Monakovo, 13. avg. (Izv.) Danes ob 9.28 zjutraj je osební vlak proti Monakovcem skočil s tira. Mrtvih je 12 oseb, 7 je težko, 20 pa lahko ranjenih. Ob treh popoldne je bila progla zopet popravljena.

Carigrad, 13. avg. (Izv.) Tamkajšnje inozemske trgovske zbornice so dobile nalog, da ustavi svojo delo.

Tako hočemo!

(Glas iz trgovskih krogov.)

Proglas namenjen slovenskim pridobitnim krogom, je našel v srcih industrijskega, trgovskega in obrtnega sveta tako močan odmev, da je bila sodba soglasna: v njem so zabeležene naše zahteve, kot jih mora izpovedati vsak, kdor ne stoji pod diktatorstvo klike; v njem je markantno osvetljen naš položaj, je izrečena solidarna volja, da gremo na jasna pota, ki vodijo h konsolidaciji našega pridobitnega življenja.

Izdale so ga osebnosti, ki so nam porok, da so med nami izginili časi verolomstva, da hočemo naši pridobitni krogi z domačo grudo, iti v veliko tekmo našega občega narodnega gospodarstva, kjer bo enakoveren vsak, ki resno in častno misli, a ne samo trka stalno na svoja prsa: samo jaz in zopet jaz in nihče drugi!

Izražena je volja, da bi z mrzlično hitrostjo in mravljično pridnostjo zbornica sama z svojim aparatom, naslonjena na vse-splošno podporo, korakala od stopnje do stopnje k napredku in blagostanju, zlasti še, ko bo njeno delo oprto na isto mišljenje in nazore trgovskih, obrtnih in industrijskih prijateljev v vseh zbornicah naše države.

Povdaril je skupno prepričanje, da gospodarstvo ne rabi psovovanja. Dejstva, da mora slovensko gospodarstvo hoditi lastna, samostojna pota, odgovarjajoča principom narodnega gospodarstva, a ne klikarstvu politične stranke, ne more spraviti z sveta nobeno psovovanje župnikov, kaplanov, samostanov, cinčno omalovaževanje priznanih gospodarskih delavcev, ki slučajno ne morejo podpirati SDSarske politike in zlorabe stanovskih organizacij, ko so se že v aprilu in maju diktirali izraziti politiki kot kandidati.

Volivni boj se je začel. Kakor kaže, bo oster. Razumljivo! Prehod v novo dobo hije vedno oster boj z dosedanjimi gospodarji, zlasti še, če jim je gotova ustanova zadnja rešilna bilka pred strankarskim poginom. A eno bo držalo tekmo boja: Slovenski pridobitni svet pozna bolje od »Jutra« svoj položaj in najvno je vsako mišljenje, da bodo ravno ti svobodni poklici se uklonili diktatu, ali nasedali pisanju, namenjenemu — ulici!

Trgovci in SDS.

Občni zbor Zveze gremijev in dr. Kramarjeva obljuba o »pobotanju«.

V Kranju se je vršil nedavno občni zbor Zveze trgovskih gremijev. Ta občni zbor, ki je bil pravilno razpisan, je v najlepšem redu in rigoroznem upoštevanju pravil izvolil tudi novo zvezno vodstvo. Z ogromno večino so bili izvoljeni kandidati, ki slučajno niso po volji SDS. Delegati gremijev iz vse Slovenije so namreč volili po svojem prepričanju tiste, ki so jih smatrali za vodstvo najsposobnejše. Smola je pač, da ti ljudje niso vsi ravno politični pristaši SDS.

To je dejstvo.

In kaj je nato napravila SDS? Tista stranka, o kateri pravi dr. Kramer v »Jutru«, da bi se bila pobotala z vsemi naprednjaki, ki so ji slovenski trgovci, njihovi gremiji in stanovske organizacije tako pri srcu — kaj je napravila? Kaj je napravila, ko je videla, da so dobili Zvezo gremijev v roko »naprednjaki«, ki jih ima dr. Kramer tako rad?

Naročila je svojim pristašem, da vložijo proti volitvam protest in ljubljanski gerent, ki kot dr. Kramarjev tovariš iskreno želi miren napredek trgovskih gremijev, in se zlasti veseli, da so zmagali »naprednjaki« in ne kaki klerikalci ali komunisti, ta gospod je SDSarskemu prizivu takoj ugodil in proglasil volitve za neveljavne. Kaj pravite ali ni to resnična ljubezen do »naprednih« trgovcev?

In kaj hoče SDS s takim početjem? Kaj hoče doseči s šikaniranjem Zveze gremijev? — Samo eno: vodstvo svojih političnih pristašev; Zvezo trgovskih gremijev hoče dobiti SDS popolnoma v svojo politično oblast. To ji je cilj, ki ga hoče doseči z vsemi sredstvi brez izbire — temu naj služi tudi naročen priziv proti volitvam.

In še nekaj bi SDS prav prišlo. Volitve v Zvezo gremijev naj bi se po želji te gospode razveljavile par tednov pred volitvami z Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. To bi bil »šlager« za »Jutro«. Zvezo gremijev izrablja SDS za politično špekulacijo in za svoje volilne manevre.

Ta je najnovejši greh gospode okoli »Jutra« proti slovenskim trgovcem. Je še tako svež in tako eklatanten, da drugega ne potrebujemo. Tu se zrcali poniževanje stanovske organizacije, tu neizprosna mržnja do vseh, ki slepo ne klonijo hrbta pred bičevnikom in naravnost blazen pohlep po komandi in zatiranju. Take ljudi je treba izločiti iz javnosti, predvsem pa iz stanovskih in gospodarskih organizacij, kjer mora vladati uvidenost, mir, tovariško spoštovanje in medsebojno zaupanje. Odlok mestnega gerentstva v Ljubljani na smolo SDS ni končnoveljavna, pač pa bo veljaven poraz te klike v trgovsko zbornico.

Trgovci, obrtniki, industrijci!

V VSEH STVAREH, KI SE TIČEJO VOLITEV V ZBORNICO ZA TRGOVINO, OBRT IN INDUSTRIJO, SE OBRAČAJTE GLEDE INFORMACIJ NA PISARNO VOLIVNEGA ODBORA ZDRUŽENIH STANOVSKIH KANDIDATNIH LIST, TRGOVCEV, OBRNIKOV IN INDUSTRIJCEV V SLOVENIJI, V KOLODVORSKI ULICI ST. 8. PREGLEJTE IMENIKE, IN NAM SPOROČITE EVENTUELNO KOREKTURE.

VOLIVNI ODBOR.

Dr. Kramarju v odgovor.

Dovolite g. doktor, da Vam na Vaš članek v »Jutru« z dne 13. t. m. v izpopolnitev Vaših izjavaj nekoliko osvežim spomin. To storim tem raje, ker Vas imam za moža poštenjaka, ki vedoma gotovo noče delati nikomur krivice. Vaša izjavajna gredo za tem, da je bilo pri pogajanjih za skupni nastop za volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo govor, da se nikogar ne izključuje od sodelovanja. To pa ni res. Že g. Petovar, ki ga citiram kot svedoka, je ob koncu svoje misije izjavil in pozneje ste tudi Vi sami izjavili, da se pogajate samo in izključno s pristaši SLS. Nasprotno sem Vam jaz še izjavil, da je naš prvi pogoj, da pritegnemo k sodelovanju vse stranke. Ko sem Vam omenil vrline g. Jelačina, ki je neopredeljen, in Vas opozoril na slabe posledice, ako se izključuje on in tudi druge stranke, preko katerih ne moremo, ste rekli: »Če Vam je g. Jelačin ljub, pa ga postavite v svoje vrste in vzemite v svoj kontingent«. Resnici na ljubo pa potrdim, da ste rekli, da boste morali bržčas med obrtniki nastaviti enega kandidata, ki zadnji čas sicer ni zvest Vaš pristaš. Pa tu je šlo le za eno osebo, ni bilo pa govora o kakih drugih strankah. Dajte zamolčite, da ste stavili kot pogoj tudi to, da Vam prepustimo ne le večino, ampak da se moramo obvezati, da volimo od vas nominiranega predsednika zbornice, naravno, da ste nam ponudili enega podpredsednika, ne pa, kakor sem Vas razumel, večine v obrtnem odseku, dasi sem jaz povdarjal, da imamo tam največ naših volivcev. Moja zahteva pa je bila: večino v obrtnem odseku, ker kakšen podpredsednik in obenem načelnik odseka pa bi bil, če bi ga imeli Vaši člani zbornice v oblasti.

Ni tudi res, da sem jaz na tak rezultat pristal, ampak sem stavil zahtevo, da se na podlagi prvotne baze pogajamo, četudi bi številni kandidati reducirali in razpolovili na razmerje 16 : 16.

Res je, da se nisem tako hitro odzval Vašemu povabilu, ker sem se moral razgovarjati o poteku pogajanj z ostalimi kompaciscenci. Dne 19. julija t. l. to je v ponedeljek (ne v nedeljo popoldne) pa mi je Vaš sel prinesel pismo, kjer zahtevate odgovor do petka, 23. julija. Jaz sem se ravno odpravil v Belgrad in sem selu dejal, da ne morem takoj odgovoriti, ker bom več časa odsoten in se ravno odpravljam na pot, pač pa bom to storil, ko se vrnem. Tega potem nisem storil, ker me je že čakalo vaše drugo obvestilo, da niste več kompetentni pogajati se. Kako in kaj naj Vam še odgovorjam?

H koncu Vam kličem v spomin tudi še to: Ko sem Vas in g. Petovarja vprašal, če bodo vaše strokovne organizacije s sklepi, ki jih Vi napravite, zadovoljne in sta odgovorila, da to, kar vodstvo SDS sklene, temu bodo gotovo njihovi volivci pritrdili. Pač pa ste, gospod doktor, izjavili, da se obrtnikov sicer bojite, ker bi se mogli jeziti, pa upate, da jih že pomirite. Ali je to izraz in volja strokovnih organizacij, ki jih g. doktor, tako povdarjate v svojem članku, ali pa je to volja SDS, to naj presodi javnost!

Ljubljana, 13. avgusta 1926.

Ivan Ogrin.

Kar je izgubljenega, je izgubljeno.

»Jutro«, oziroma g. dr. Kramar, pravi: »Izrecno sem poudaril, da bomo naprednjaki se prav gotovo med seboj domenili in nisem nikogar izključeval, tudi g. Jelačina ne.« Pa naprednjakom razen SDS je prišlo takoj na misel, kako se je SDS »domenila« z dr. Ravničarjem za ljubljanski mandat, kako se je z njimi »domenila« pri snovanju naprednega bloka, kako se je »domenila« z narodnimi socialisti in so se spomnili kritične seje celjskega občinskega sveta, ko se je narodnim socialistom odpovedal kredit... In SDS ni mislila na naprednjake, naprednjaki pa na njo ne! — »Kakor pač bodo določile stanovske organizacije pravi »Jutro«. — A vse članstvo ve, da je vodstvo teh že v aprilu in maju diktiralo SDS-arske kandidate, kot jih je določilo tajništvo SDS! In »Jutro« piše: »SDS je stopila v pogajanja z SLS, da volitve v zbornico nekako depolitizira...« — A ves svet ve, da je v svoji »naprednosti«, osovražena do skrajnosti v lastnih vrstah, hotela na ta način skovati zase še zadnji politični kapital! Gospoda — vse je izgubljeno!

Še en glas o razmerah v trgovskem gremiju.

Maribor, 13. avgusta 1926.

Vaš članek v predčerašnjem »Slovenec« o žalostnih razmerah v našem trgovskem gremiju je vzbudil med mariborskimi trgovci občo zanimanje. V kavarnah je šel list iz roke v roko. Po trafikah je bilo splošno povpraševanje za »Slovenec«. Le večkrat prinesite ostre kritike o pačevanju samostaln-demokratske klike! S tem boste dobri stvari mnogo koristili.

Dovolite, da Vam tudi jaz napišem nekatere stvari kot dodatek k Vaši kritiki o trgovskem gremiju.

O samolastnem razpolaganju predsednika g. Weixla z lokali in stanovanji v palači Trgovskega gremija se mnogo govori. Jaz sem mnenja, da absolutno ne gre, da bi samo en trgovec, ki je slučajno predsednik gremija, imel pravico, do takih velikih in obsežnih lokalov. Tam, kjer je imela lokale trdka »Elin«, bi se bil čisto lahko naselil kak drug trgovec. Saj so danes velikemu številu trgovcev v Mariboru odpovedani lokali. Ko so se oddali ti lokali, čemu se ni sklicalo zborovanje članov gremija, kakor predvidevajo v takih slučajih pravila? Odgovorite g. Weixl! In najemmina? V najbolj zakoniti ulici nima noben trgovec ali obrtnik tako sijajnih lokalov in skladišč z več kot 10. edinicami po tako nizki ceni kot predsednik Trgovskega gremija prostore v hiši te korporacije. Nisem zaviden. Ali kar ni prav, pa ni prav. A dovolj bodi tega! Saj se bodo o tej stvari oglasili še drugi trgovci.

Veliki križ imamo trgovci v Mariboru z razmerami na glavni carinarnici in pri splošnem carinskem uradu. Zakaj je samo v Mariboru prišlo do takih žalostnih in za trgovce škodljivih odnosov? Nespretnost in nezmožnost predsedstva trgovskega gremija je tega največ kriva! Zakaj pa je v drugih mestih v tem oziru bolje? V Ljubljani ni tega kljubovalnega, zavlačevalnega in posredovalnega sistema, kakor pri nas. Če bi bilo predsedstvo gremija na višku, če bi se resno zavzemalo za člane, bi s smotrenimi in odločnimi intervencijami doseglo, da se razmere glede carine že davno odstranijo. Ali mi čujemo in čitamo, da se gosp. Vilko Weixl mnogo angažirajo pri agitaciji za Zetjav-Pivkovo SDS in govorijo na političnih shodih te stranke. Mislimo, da bi bilo mnogo bolj potrebno, da predsednik gremija intervenira na vse strani, da se razčisti razmere pri carinarnicah.

Isto je glede železniško-tarifne politike. Maribor nima nobenih ugodnosti glede železniških tarifov. Ptujčani, Celjani znajo mnogo bolj braniti svoje interese. Ali pa pogledimo Split. Trgovske korporacije tega mesta so znale izposlovati ugodnostne tarife. Ali imamo pri našem gremiju predsednika samo za to, da se angažira pri politični stranki, ki jo dandanes nihče ne mara? Ali morda zato, da odpoveduje strankam v hiši trgovskega gremija lokale in si jih deluje same mu sebi?

Takega predsednika mi ne potrebujemo.

Trgovec, ki je g. Weixlu grobo znan.

Beleške

△ G. Korošec in zunanja politika. Izjavo dr. Korošca, ki jo je nedavno objavil tudi »Slovenec«, je g. Ninčiča in nekatere druge radikale tako razburila, da dr. Korošcu odrekajo sposobnost govoriti o zunanji politiki. O tej zadevi piše tudi »Hrvatski list«, iz katerega povzemamo sledeče misli: Nekateri belgrajski listi pišejo, kako se med nekaterimi radikalnimi poslanci g. Korošcu odreka pravica govoriti o zunanji politiki, češ, da je on ne razume. Če bi tako govoril dr. Ninčič, bi bilo razumljivo, če iz bojazni pred konkurenco in pred kritiko njegovega zunanje-političnega vodstva, ki ga dr. Korošec ne hvali, kakor ga npr. hvalita »Vreme« in »Samouprava«, odreka dr. Korošcu kompetenco podajati glede zunanje politike katerokoli izjavo. Nerazumljivo pa je, da hočejo radikalni poslanci, ki so samo narodni zastopniki v parlamentu, odrekli pravico kritike naše zunanje politike narodnemu poslancu, kar spada vendar že po ustavi med pravice parlamenta. Nerazumljivo pa je to početje, ker se odreka pravica kritike parlamentarcu, kakor je dr. Korošec, ki je skozi desetletja sodeloval v parlamentu vesele, brez katere sodelovanja se ni moglo v evropski politiki izvršiti nič odločilnega. »Hrvatski list« pravi ob zaključku, da je dr. Koroševa kritika naše zunanje politike dobra, še bolj pa, da je upravičena njegova zahteva po parlamentarni konferenci za vodstvo naše zunanje politike.

△ Kaj bo ostalo še SDS? Ob volivni agitaciji za zbornico v Ljubljani piše zagrebški »Obzor«, da bo po 22. septembru ostalo za SDS še Orjuna in Jugosokol. — Ker pa je tudi dr. Zetjav s svojima interpelacijama proti centralizmu zašel med separatiste in se tako zameril Orjuni in ker so morali ljubljanski sokolski zmagovalci nastopiti na dan protikorporacijskega shoda v Ljubljani pred par ljudmi, bo SDS tudi v teh dveh organizacijah doživela — cekin. Nekaj ji vsekakor ostane — »Jutrova kultura«!

△ Točne informacije. Belgrajska »Samouprava« prinaša malo informacijo o slovenski turistiki. Po njej »je bilo te dni na Triglavu truplo dr. Lubeca iz Maribora, ki je bil v mariborskih krogih ugledna osebnost. Take so namreč tudi druge informacije iz Slovenije in se ni čuditi, da je v tem listu in po njem ustvarjenem mnenju vse narobe.

Kaj se godi doma

Preganjanje slovenskih kulturnih ustanov v Italiji.

Takoj po razpustu »Učiteljske zveze« je policijsko oblastvo izvršilo celo vrsto hišnih preiskav pri uglednejših slovenskih učiteljih. Tako je prišla policija, preiskala stanovanje g. Križmana, bivšega nadučitelja v Dornbergu, sedaj ravnatelja dr. Medveščekove pisarne v Gorici; nadalje stanovanje nadučitelja Urbančiča. Pri dornberškem nadučitelju g. Rojcu je izvršil preiskavo sam goriški policijski komisar, ki se je pripeljal v avtomobilu iz Gorice. V soboto popoldne so se pojavili karabinerji tudi pri učitelju g. Mermolji v Dobravljah in pri g. Paljku, šolskemu voditelju v Lokavcu. Vzrok tem preiskavam utegne biti ta: Kot likvidator Zveze slovenskih učiteljskih društev v Italiji je bil imenovan šolski nadzornik Vasselli. Oblasti so namreč mnenja, da je bila Zveza finančno močna. Preiskave naj ugotovijo, koliko je kaj denarja in kje. Uspeh preiskav, ki imajo vrh tega namen prebivalstvo in učitelstvo uplašiti, je bil negativen, kajti Zveza žal ni imela nič denarja. Pač pa so zaplenili vse društvene spise in arhiv. Prenehala sta seveda tudi izhajati »Učiteljski list« in »Novi rod«, ki ju je izdajala Zveza. Ali bosta pod novim gospodarjem smela znova izhajati, je veliko vprašanje.

Zadnji čas so se vrgli italijanski oblastniki, kakor smo že poročali, na slovenska prosvetna društva s podvojeno silo, zlasti v oblasti tržaškega in koprškega prefekta. Zdaj pa mislijo prijeti stvar bolj radikalno. Kakor izvemo, izide namreč v kratkem kr. ukaz o javnih prireditvah. Dovoljenje za znanstvene, kulturne, sportne in sploh za vse javne prireditve, bo izdajal prefekt, ako gre za prireditve krajevnega značaja. Za prireditve širšega obsega bo smel dati dovoljenje le ministrski predsednik. Prošnjo bo treba vložiti najmanj en mesec prej. Odlok prepoveduje vse prireditve protidržavnega značaja. Ako dostavimo še, da bo v komisiji, ki bo prefektu stala ob strani, tudi glavni tajnik fašistovske stranke, postane jasno, da se bodo vse slovenske prireditve smatrale za protidržavne in da jih bodo prefekti s to motivacijo enostavno prepovedali.

Kraljeve komisije, ki imajo nalog, da izvršijo revizijo odvetniških zbornic v smislu novega zakona o odvetniškem poklicu, so prekinile z delom. Komisije so končale z delom glede črtanja onih odvetnikov, ki nimajo stalnega bivališča v kraju, kjer so vpisani v zbornico, in onih, ki imajo javne službe. Okoli 15. septembra se komisije zopet sestanejo in tedaj bodo pretresale vprašanje brisanja iz odvetniškega seznama odvetnikov, katerih politično udejstvovanje ni v skladu z narodnimi interesi. Zakon namreč določa, da se vsi taki odvetniki izključijo iz odvetniških zbornic. Radi se določbe je ob objavi zakona nastalo med odvetniki silno razburjenje, ker se določba prav lahko uporabi proti vsakemu odvetniku, ki ni fašist. Razburjenje je bilo umljivo posebno med slovenskimi odvetniki na Primorskem. Neka rimska agencija sedaj sporoča, da bodo izključeni le oni odvetniki, katerih politično delovanje je pogubonosno za državo. Takih odvetnikov pa menda v Italiji ni, ako sodimo objektivno; drugo vprašanje pa je, ali bodo tudi fašisti tako sodili.

Mladinski dan in blagoslovitev naraščajškega prapora bo v Ljubljani dne 15. avgusta.

Jeglič, škof: Spomini iz Amerike.

4. Slovenci so se naselili povsod širom Amerike, posebno po mestih in v krajih rudokopov. Pred leti so prihajali Slovenci neorganizirani. Prihajali so mladeniči in dekleta in možje brez žena. O moj Bog, koliki so se izgubili za časnost in za večnost!

Sedaj je pa v tem oziru mnogo bolje. Družine so tukaj: očetje, matere in otroci. Po vseh župnijah, od Newyorka do Calumeta in Pueblu imajo večinoma svoje hiše, premnogi so si napravili premoženje.

Pošten Slovenec, ki živi v Milwaukeeju, severno od Chicago ob Michiganskem jezeru, me je vozil z lastnim avtomobilom in mi je tale pripovedoval: »Moj oče so bili doma urar. Delal in popravil je ure na cerkvenih stolpih. Ko sem bil 17 let star, sem z njegovo pomočjo sestavil prvo stolpno uro. Znesek za njo so mi oče pustili in rekli: pojdi v Ameriko. Tukaj sem kmalu dobil delo. Ker nisem rad delal za druge, sem začel na svoje. Kupil sem si bicikel. Zazel sem pa avtocikel in ko sem ga imel, se mi je porodila želja po avtomobilu in po lastni družini. Delal sem in varčeval. In sedaj? Imam pridno mlado ženo, tri zdrave otroke, avtomobil, tri hiše in lepo trgovino. Držim pa vedno s cerkvijo in prav rad prispevam za razne cerkvene potrebe. Prepričan sem, da imam zato blagoslov božji. Imam brata, ki je bil ravno tako vzgojen, kakor jaz, tudi on dela in se trudi; toda za

Kmeti dan v Mariboru. DAN NAŠEGA IZOBRAZENSTVA.

Maribor, 13. avgusta.

Prvi dan Kmetijskih dnevo je bil namenjen našemu katoliškemu izobraženstvu, naši duhovščini, našemu učitelstvu in dijaštvu. Ob 10. uri popoldne so se pričela zborovanja, in sicer se je vršil sestanek duhovnikov v semeniški obednici, učiteljev v tajništvu na Koroški cesti, dijakov pa v dvorani Zadružne gospodarske banke. Na sestanku duhovnikov, ki se ga je udeležilo okoli 55 lavantinskih duhovnikov, so referirali g. A. v šči mesto g. prof. Bogoviča o svojstvenosti kmetijskega verstva, gospod župnik Gomiljšek o dušnem pastirstvu na kmetijski mladini. Vsakemu referatu je sledila zelo živahna debata, ki je izvenela v zahtevo: Rešimo naše ljudstvo alkohola in oteli ga bomo tudi verskega propada!

Tudi sestanek učiteljev je bil zelo dobro obiskan. Udeležilo se ga je okoli 50 učiteljev in učiteljic iz Štajerskega. Globoko zasnovan referat o psihologiji kmetijskega otroka je mesto odsotnega g. Finka prebral profesor Prijatelj. Veliko zanimanje je vzbudilo aktualno predavanje g. dr. Jeraja, ki je razvijal svoje misli o osnovni šoli na stanovski podlagi. Nato je še sledilo temeljito predavanje g. Lužarja.

Na dijaškem zborovanju v dvorani Zadružne oospodarske zveze pa so predavali g. dr. Rožman, dr. Jože Basaj in Jan Sedivy. Popoldansko skupno zborovanje vsega našega izobraženstva je bilo jako dobro obiskano. Udeležilo se ga je nad 200 oseb. Predavali so g. dr. Puntar, g. prof. dr. Franc Sušnik, g. prof. Prijatelj in Jan Sedivy.

Na popoldanskem zborovanju so se sprejele tudi resolucije, v katerih se poudarjajo glavne misli referatov. Zvečer pa se je vršil v dvorani Zadružne gospodarske banke ob obilni udeležbi občinstva zabaven večer, ki ga je priredilo katoliško starešinstvo v Mariboru.

Avtomobilna vožnja Logatec - Idrija

Samo nedelja in četrtek; odhod iz Idrije ob 7.30, pride v Logatec ob 9, odhaja iz Logatca ob 10.30, pride v Idrijo ob 12. — Za osebo stane 50 Din.

Seja mariborskega občinskega sveta.

Boj za upravo Mestne hranilnice končan.

Včeraj se je vršila izredna seja mariborskega občinskega sveta. Glavna točka dnevnega reda je bila: sprememba pravil Mestne hranilnice. Pred prehodom na dnevni red se prečita izjava občinskega svetnika g. Franceta, ki odlaga radi bolezni svoj mandat v občinskem svetu. Na njegovo mesto je poklican gosp. Ivan Lorbek, po poklicu nadsprevodnik. Nato se je še na posebno interpelacijo razpravljalo o razmerah v mestnem gledališču. Navzlic temu, da so bila mnenja med občinskimi svetniki glede uprave gledališča različna, je vendar bilo soglasje v tem, da mora imeti občina odločilno besedo pri gledališču, ker tudi za njegov obstoj največ žrtvuje. S tem vprašanjem se bo še bavil prvi odsek. O spremembi pravil Mestne hranilnice pa se j obravnavalo v tajni seji. Pravila so se spremenila v soglasju s sedanjim upravnim odborom Mestne hranilnice, in sicer v tem smislu, da je zagotovljena večina v upravnem odboru zastopnikom mestne občine. S tem se bo tudi preprečilo gospodarstvo posameznih strank nad Mestno hranilnico. S tem je končan boj za spremembo pravil tega nadvse važnega denarnega zavoda.

Odtrgalo mu je nogo.

Včeraj, v petek popoldne je pasel 11 letni pastir Prek France, rudarjev sin v Trbovljah, krave posestnika Zupančiča pod Retjem. Igral se je z drugimi otroci na paši okoli žične železnice, po kateri se dovažajo zemlja in pesek za v lomilce in naprej v jamo, kjer zasipajo z njim izrabljene rove. Zica visi v bližini lomilca precej nizko, tako da jo je lahko došči. Dečko je plezal po nji. Pri tem ga je voziček, ki je pridrel po žici, pritisnil ob njo s tako silo, da mu je noga samo še na koži visela. Dečka so prinesli v bolnico, kjer so mu nogo odrezali.

Strašna nesreča pri mlatenju.

V St. Petru pri Mariboru se je dogodila včeraj pri mlatenju žita strašna nesreča, katere žrtev je postala 18 letna mladenka Lizika Bohel. Bila je zaposlena na mlatilnem stroju. Ker so se ji razpletli lasje, si jih je hotela popraviti. Pri tem jo je stroj zgrabil za kito ter potegnil glavo med zobovje. Uboga mladenka je bila na mestu mrtva.

CENA 10 DIN

GLAVNI DOBITEK

DRUŠTVENI DOM V TRBOVLJAH

SREČKA št. 00059 SREČKA št.

EFEKTNE LOTERIE

doročena z odlokom Ministrstva za Kmetijstvo z dnem 9. decembra 1925 pod št. 36318/1.

Izbojanje se bode vršilo 22. avgusta 1926 pod državnim nadzorom.

za odboj: J. J. J.

Glavni dobiček enodružinska hiša, vredna 50.000 Din; ti jo pa dobiš lahko za 10 Din, če kupiš srečko Društvenega doma v Trbovljah.

K PLATNENI OBLEKI KUPITE PLATNENO OBUTEV

Moški 99° - ženski 65° - Otroški 49° -

Buta

Drzen vlom v Litiji.

V noči na petek 13. t. m. je bilo vlomljeno v prodajalno podružnico konzumnega društva za Slovenijo v Litiji. Drzni vlomilci so si vlomilsko orodje izposodili, to se pravi, ukradli od tesarja Andreja Paradiža, stanujočega pri Kamničarju. Prebili so zid na mestu, kjer je vzdana kljuka za zapah vrat, ki drže v prodajalno od dvorišča. Da so vrata odprta, je prva opazila zjutraj dekla gosp. Gajška, vodje te podružnice, ki stanuje v prvem nadstropju v hiši, v kateri je podružnica. Orožništvo, ki je bilo takoj na mestu, ni pustilo nobenega še v lokal, ker pride iz Ljubljane defektiv s policijskim psom, da se morda na ta način dobi sled za zlikovci. Vlom je bil izvršen najbrže po tretji uri ponoči, ker so ob tej uri hoteli vlomiti v trgovino trgovke Elsnerjeve, ki pa je slišala ropot na žalužijah, ter jih prepodila. Vlomilsko orodje so pustili na mestu vloma, kakor tudi en zavitek raznega, najbrže kje drugje ukradenega blaga, med tem en par možkih čevljev. Mogoče je pa tudi, da iz trgovine niso ničesar odnesli, da so bili prepodeni. Vsekakor morajo biti vlomilci dobro znani v Litiji. Pripomnimo še, da je to že drugi vlom v to prodajalno; prvi se je zgodil pred 4 leti. Takrat so vlomilci pokradli za 85.000 dinarjev raznega blaga, pa jih niso mogli izslediti.

Težka nesreča.

V četrtek ob 7. uri zvečer se je dogodila v tvornici »Splošne stavbene d. d.« na Teznu pri Mariboru težka nesreča. Ključavničar Alojzij Klin iz Loke pri St. Janžu je upravljal z žerjavom, ki je dvigal železne plošče. Nenadoma se je taka 2 cm debela, 1 m dolga in 1 m široka plošča odtrgala ter padla na Klina. Zlomilo mu je na dveh mestih desno in na enem levo nogo, počila mu je lobanja, zdrobljeno ima spodnjo čeljust in polomljenih več reber. Nezvestnega je prepeljal mariborski rešilni oddelek v bolnico, toda poškodbam bo najbrž podlegel.

Materinski dan pri M. B. jezerski za blejski kot in Bohinj na sv. Roka dan 16. avg. na Bledu

se vrši tako-le:

Veliki Šmarin 15. avgusta popoldne ob 5. uri na jezeru pete lavretanske litanije, nato spoved. Ponedeljek 16. avgusta. Ob 7. uri pridiga za matere, govori prof. dr. Jerše; nato sv. maša z blagoslovom.

Ob 10. uri cerkveni govor kanonika stol. župnika dr. Tom. Klinarja; po govoru sv. maša z blagoslovom. — Popoldne ob pol 1. uri slovesne pete lavretanske litanije. Prihod vlakov iz Bohinja na Bled ob 6. uri 40 minut zvečer; ob 8. uri 45 minut popoldne, z Jesenic pa ob 9. uri 46 minut popoldne.

Odhod v Bohinj ob 14. uri 40 minut popoldne, na Jesenice ob 13. uri 48 minut popoldne.

Pričakujemo obilne udeležbe, ker sv. Roka povsod praznujemo, ker je železniška zveza zelo primerna in je za prejem sv. zakramentov vse preskrbljeno. Svojo pobožnost bo lahko vsak opravi, ker je dovolj spovednikov prijavljenih.

cerkev in za Boga ne mara, pa kljub trudu nima nič.

V Pueblu mi je drug mož, doma iz Strug, pripovedoval tale: »Z menoj so bili v Pueblu tudi moja mati. Darežljivi so bili, pa so vse siromakom razdali. Ob njihovi smrti nisem ničesar imel, pa nisem bil na mater prav nič hud; še vesel sem, ker se jih ljudje hvaležno spominjajo. Kmalu sem si prihranil toliko, da sem kupil hišo in imel prodajalno. Toda pred štirimi ali petimi leti je prišla povodenj in mi je vse uničila. Nisem obupal. Zaupajoč v Boga sem z nova začel. In sedaj imam hišo, prodajalno ter prav dobro ženo s pridnimi otroci, ki sem jih priženil.«

Skoraj vsi naši gospodarji in delavci imajo avtomobile. Z njimi so mi prihajali nasproti. Okoli tovarov, kjer delajo, stojijo dnevi polno avtomobilov. V nedeljah pa k sv. maši ne prihajajo peš, ampak se prav mogočno pripeljejo na avtomobilih.

O blagostanju priča tudi njihova nočnja. Moški so prav elegantno oblečeni. Ženske pa so popolnoma gosposke; stare mamice ne zaostajajo, pa imajo čedne ameriške »vav-bice« na glavi.

Mnogi Slovenci uživajo veliko veljavo. Imamo tukaj dobre zdravnike, spretno odvetnike, priznane umetnike. O slikarju Gosarju sem že povedal. Očeta presega. Imamo pa tudi znamenitega pasarja za cerkvene predmete. Bil je v Samosovi livarni. Potem je napredoval po delavnicah v Nemčiji. Ko je pred 16. leti prišel v Ameriko, se mu je s početka slabo godilo. Obupal ni. Sedaj ima v Newyor-ku svojo tovarno, zraven si je pa zadne čase

sezidal prav lično hišo in nas je v njej imenitno pogostil. Kot umetnika ga poznajo duhovniki in tudi škofje ameriški. V ravnokar posvečeni prekrasni stolnici v mestu St. Louis so svečniki na velikem oltarju od njega narejeni. Videl sem svečnike in umetno izdelano ograjo pri obhajalni mizi v neki angleški župniji, ki je kakih 60 milj severno od Newyorka. Mislim, da se piše Mertel. Poročen je pa že 15 let z ženo rojeno Prosenec, ki je bila zaposlena v naši Katoliški tiskarni. Prav srečna sta, živita v zakonski ljubezni in v strahu božjem.

Slovenci imajo tudi javne službe. Chicaški župan je Slovenec. Na visokem severu, okoli 60 milj nad Dulutom, sem našel na Slovence, ki je državen šolski nadzornik. Sploh morem trditi, da so Slovenci povsod uvaževani.

Kaj pa vera in krščansko življenje? So-dež po tem, kar sem videl, bi trdil, da je prav dobro in da ne zaostaja za onim pri nas. Naletel sem na prav mnogo izredno do-ločnih katoliških mož in mladenčev, da ne govorim o ženah in dekletih.

Kamorkoli sem prišel, povsod so me spremlili v cerkev, kjer sem imel pridigo in sem dal blagoslov. Cerkev so bile natlačeno polne, na moški strani samo možje in fantje. K službi božji vsi radi prihajajo. Svete zakramente prejemajo večinoma pogostokrat, posebno na prvi petek v mesecu.

V Jolietu sem imel prvi dan evharističnega kongresa pridigo in pontifikalno sv. mašo. K sv. obhajilu so pristopili skoro vsi moški in ženske, kar jih je bilo v cerkvi. Ves čas

sta dva duhovnika obhajala. Profesor Bogovič iz Maribora je bil ves znोजen in tako utrujen, kakor še nikdar.

Škof Gnidovec je povsod mnogo spovedoval, jaz pa le malo. V Sheboygamu sem birmal 160 otrok. K obhajilu so pristopili vsi birmanci, vsi botri in vse botre. V Pueblu sem govoril z dobrim možem, ki mi je pripovedoval tale: »Po jeziku spadam slovenski župniji, po prebivanju pa angleški. Pri obeh rad prispevam za cerkvene potrebe, kar mi Bog obilno povrača. K sv. maši hodim v angleško cerkev. Kako sem se s početka čutil, ko sem videl, da hodi k sv. obhajilu kar vsa cerkev, tudi vsi možje in sicer vsako nedeljo. Kaj pa to? Pri nas doma pa zadostuje, ako gremo možki k sv. obhajilu o veliki noči, in morebiti še v adventu. Strašno me je bilo sram, ker sem ostal v klopi sam. Skorajžil sem se, pa hodim tudi jaz vsako nedeljo k sv. obhajilu. Ni mi žal, vesel sem in prav zadovoljno živim v svoji družini.«

Dobri Slovenci pošiljajo svoje otroke v katoliške šole, izjem je le malo. Pouk je pa po državnih postavah edino le v angleškem jeziku. Doma in med seboj govorijo otroci običajno 1 angleško. Sedanji otroci razumejo še precej dobro slovensko, ker starši govorijo slovensko. Nekateri so celo zavedni Slovenci. Toda prihodnji rod bo komaj kaj slovenskega razumel. Občevalni jezik bo in je že angleški, družine se bodo poamerikanile. Pa tudi drugače ne kaže. Vsaj so si vse dobile ameriškansko državljanstvo in bodo tukaj v Ameriki ostale. Po preteku 20 do 30 let ne bo več treba slovenskih duhovnikov.

Dnevne novice

★ **Poplave na Gorenjskem.** Poslanec Dušan Sernec je predvčeršnjim pregledal poplavljen kraj v radovljškem okraju, zlasti na Koroški beli in v vasi Moste, občina Breznica. Včeraj je poslanec posredoval pri direkciji voda.

★ **Zopet komisija!** Znano novo cesto, ki jo gradi država iz Št. Ilje do G. Cmureka, so letos že nešteto krat komisijonirali. Prihajajo inženirji in visoki uradniki iz Belgrada, Ljubljane in Maribora. A delo stoji. Plazovi vršijo svoj posel nemoteno naprej. Cestne zveze so v obmejnih občinah pretrgane. In dne 12. avgusta je zopet prišla nova komisija gledat to cesto. Gledala jo bo celih pet dni in nato bo odpotovala. Prišla bo zopet druga. Tokrat so prišli trije gospodje iz Belgrada, med njimi načelnik iz ministrstva zgradb, gradbeni direktor iz Ljubljane, vodja gradbene sekcije v Mariboru in še več drugih. Ali niso te komisije samo zavlačevanje?

★ **Orlovski izlet v Rim.** Ministrstvo prosvete je dovolilo izredne dopuste za učitelje. Veljajo od 30. avgusta do 10. septembra.

★ **Novi vagoni.** Da je enakopravnost Srbov, Hrvatov in Slovencev še vedno samo na papirju in le v ustavi, dokazujejo novi vagoni, ki jih je naša država pred kratkim prejela na račun reparacij in ki imajo vsi označko SDŽ (Srbske državne železnice) v cirilici in v latinici. To se je zgodilo po naročilu naše države v letu 1926, v devetem letu zedinjenja! Potniki tudi pripovedujejo, da imajo naši konzulati v inozemstvu skoro redno atribut »srbski«, tako na primer v Nizzi. Kdaj se bo to nehalo?

★ **Razstava konj na ljubljanskem velesejmu 5. septembra 1926.** Prijave za konjsko razstavo sprejema državna žrebčarna, Selo pri Ljubljani, odnosno premovalna komisija ob priliki premovanja. Iz prijavitelje mora biti razvidno: 1. Papis konja (spol, pasma, barva, starost in poreklo: oče — mati), 2. lastnikovo ime in bivališče, 3. ime vzreditelja, 4. v katero skupino se konj priklada. Razstava bo obsegala pet skupin: 1. kobile z žrebci, 2. 2—3 letne kobile, 3. 2 in 1 letne žrebce, 4. žrebce in 5. gospodarske konje, in to mrzlo- kakor toplokrvne pasme. Konje je prijaviti do najkasneje 28. avgusta. — Razstavni odbor.

★ **Konzularna akademija na Dunaju.** Sredi oktobra se začne novo šolsko leto. To je znana šola za pripravo na diplomatsko, konzularno ali pa na gospodarsko karijero. V preteklem šolskem letu so jo obiskovali slušatelji iz 11 evropskih in 3 izvenevropskih držav. Pojasnila o sprememu daje ravnateljstvo, Wien IX, Boltzmanngasse 16.

★ **Iz gozdarske službe.** Pri gozdnem ravnateljstvu v Ljubljani sta imenovana: bivši okrajni gozdar Pavel Vidrih za podgozdarja; oficijantinja Gabrijela Lindner za upravno uradnico.

★ **Izredna državna podpora za bивše prosvetne delavce** odnosno njihove vdove. »Službene Novine« objavljajo zakone, ki jih je bila sklenila skupščina v svojem zadnjem zasedanju glede izrednega priznanja službenih let odnosno izrednemu povišanju pokojnine velikemu številu bivših srbskih učiteljev, duhovnikov, docentov, uradnikov itd. Med drugimi se priznava bivšemu istrskemu deželnemu in državnemu poslancu prof. Vekoslavu Spinčiču polna profesorska pokojnina.

★ **Učiteljske upokojitve.** Upokojeni so: Joža Čulek, stalni učitelj v Bregu, okraj Ptuj; Franc Črnelec, šolski upravitelj v Artičah, okr. Brežice; Marija Pegan-Susteršič, učiteljica v Sv. Juriju pri Grosuplju; Marija Magerl-Zink, učiteljica na Jesenicah.

★ **Upokojitve v srednješolski službi.** Upokojeni so: Mihael Markič, profesor na I. gimnaziji v Ljubljani; Emerik Beran, profesor na moškem učiteljskem v Mariboru; Evgen Kamenar, profesor na moški realni gimnaziji na Sušaku.

★ **Učiteljska imenovanja.** Imenovani so: Za stalnega šolskega upravitelja v Letišah, okr. Celje, Bogomir Zdošek, učitelj v Grižah; za stalno učiteljico Amalija Zdošek-Jezovšek, učiteljica v Grižah; za stalnega šolskega upravitelja v Sv. Petru v Sav. dolini Boža Mohorčič, šolski upravitelj v Planini; za stalno učiteljico in začasno šolsko upraviteljico v Trnju, okraj D. Lendava, Marija Škerjanc-Zure, učiteljica meščanske šole v Šoštanju; za stalnega šolskega upravitelja v Čadramu, okraj Konjice, Fran Brglez, šolski upravitelj v Slov. Bistrici; za stalnega šolskega upravitelja v Sv. Kunigundi na Pohorju Ernest Kompost, učitelj istotam; za stalnega šolskega upravitelja v Vitanju, okraj Celje, Ignacij Kaffou, šolski upravitelj v Št. Janžu pri Dravogradu; za stalno učiteljico v Črešnjevcu, okraj Maribor, Josipina Strigl-Klein, učiteljica v Koblju; za stalno učiteljico v Radvanju, okraj Maribor, Irena Firn-Slemenšek, učiteljica v Olimlju; za stalno učiteljico v Reki, okraj Maribor, Olga Miklavčič, učiteljica v Kapli; za stalnega učitelja III. deške osnovne šole v Mariboru Ivan Womer, šolski upravitelj v Muti; za stalnega učitelja IV. deške osnovne šole v Mariboru Ivan Jordan, učitelj v Radvanju; za stalnega šolskega upravitelja v Lajtersbergu-Krčevini Fran Cvetko, okrajni šolski nadzornik v Murski Soboti; za stalno učiteljico Vekoslava Cvetko-Fraunsfeld, učiteljica v Vučji vasi; za stalnega šolskega upravitelja evangeličanske šole

v Strukovcih, okraj Murska Sobota, Karel Bak, učitelj istotam; za stalnega šolskega upravitelja v Sv. Tomažu, okraj Ptuj, Fran Poplatnik, učitelj istotam; za stalnega šolskega upravitelja v Sladki Gori, okraj Šmarje, Alojzij Pucelj, učitelj istotam.

★ **Odlikovanje.** Na internacionalni razstavi v Rimu je bil za svoj krog in modele dne 6. avgusta imenovan članom jurijskega, to je zapriseženim izvedencem razstave za krojaško stroko z diplomom »Nomina a Membre de Giuri de Onore« in zlati medaljo s sliko italijanskega kralja in kraljice in veliko častno palmo, obenem tudi dobil naslov profesor kroja g. Feliks Potočnik, lastnik krojne šole, Ljubljana, Stari trg 19.

★ **Elektrifikacija Št. Ilje.** Podjetnik Kaufman v Strassu pri Spilju hoče dati električno silo iz svojega obrata na razpolago naši obmejni vasi Št. Ilj. Osnova se je odbor pod vodstvom g. inž. Ehrlicha, kateri vodi pogajanja s podjetnikom.

★ **Trgovinska pogodba z Avstrijo,** katero je narodna skupščina sprejela meseca maja, še do danes ni ratificirana. Radi tega še obmejne legitimacije ne veljajo za eno leto, ampak samo 6 mesecev. Kdo neki zavlačuje ratifikacijo?

★ **Vsa popravila so bila zastoj.** Zadnja povodenj je zelo težko zadela znanega posestnika granitnega kamnoloma v Ribnici na Pohorju g. Lenarčiča. G. Lenarčič je zgradil pred leti ozkotirno železnico s postaje Brezno do kamnoloma v Ribnici, odkoder prevažata granit. Naprava železnice pa je stala visoke vsote in to že radi tega, ker je teren zelo težaven. Predzadnje neurje je g. Lenarčiču močno poškodovalo progo in jo je popravljalo 40 delavcev iz Hrvaške par tednov. Ravno v soboto pred zadnjim nalivom so bila popravila gotova in delavci so pili likof in se nato odpeljali. V noči od zadnje sobote na nedeljo so razdrli hudourniki to progo veliko bolj in na večjih mestih nego je bila pred popravilom. G. Lenarčiča so oškodovala letošnja neurja za težke vsote.

★ **Gojencev častniško administrativne šole v Sloveniji.** V Slovenijo so dospeli gojenci častniške administrativne šole v Belgradu pod vodstvom upravitelja majorja Markovića. Oglejajo si vse važnejše kraje in zlasti industrijska središča. V Sloveniji ostanejo do 8. septembra.

★ **Zavarovanje delavcev v državnih podjetjih.** Ministrstvo za socialno politiko zbira podatke o delavcih v državnih podjetjih, da more od finančnega ministrstva izterjati dolžne vsote za njihovo zavarovanje.

★ **Konferenca železniških ravnateljev.** — Koncem tekočega meseca se bo vršila v Belgradu redna konferenca železniških ravnateljev. Posvetovali se bodo v prvi vrsti o ukrepih za zavarovanje železniških prog pred elementarnimi nevarnostmi in o novi železniški tarifi.

★ **Mestni dečki ambulatorij v Zagrebu.** Zagrebški listi objavljajo statistiko o delu mestnega dečjega ambulatorija v Zagrebu v minulem letu. Konsultacij je bilo 18.891; dispanzer je obiskovalo 1406 otrok, od tega 1049 zakonitih in 357 nezakonitih; nadzoroval je ambulatorij 47 odstotkov zakonitih in 48 odstotkov nezakonitih otrok; doječim materam je razdelil ambulatorij 94.863 litrov mleka, stekleničič za umetno hranjenje novorojencev pa 166.622, za 14.321 manj nego prejšnje leto. Umrljivost je med deco, ki je pod nadzorstvom ambulatorija, zelo majhna; vsega je umrlo lani 69 otrok, od tega 35 zakonitih in 34 nezakonitih; umrljivost med nezakonitimi otroci znaša 10 odstotkov, med zakonitimi pa samo 2,8 odstotka. — Razen mestnega dečjega ambulatorija deluje v Zagrebu od lanskega leta ambulatorij stroške vsučiliške klinike.

★ **Novi proračun prosvetnega ministrstva.** Novi proračun prosvetnega ministrstva, ki je sedaj v pretresu v finančnem ministrstvu, izkazuje 1070.000.000 Din izdatkov. Lanski proračunski načrt je znašal 200 milijonov dinarjev več, a sta ga potem finančno ministrstvo in narodna skupščina znižala na 800 milijonov dinarjev.

★ **Španska vojna mornarica v naših vodah.** Meseca septembra obišče naše luke v Jadranskem morju del španske vojne mornarice. Ker je to prvi obisk španskega brodomarja v naših vodah, bo sprejem posebno svečan.

★ **Nesrečen državni uradnik** prosi dobre ljudi, da bi sprejeli katerega izmed njegovih dveh otrok: dveletna hčerka, štiriletni sinko, za svoja. Pripravljen je plačati mesečno odškodnino za vsakega po 150 Din. Ponudbe sprejema in pojasnila daje upravnništvo našega lista. Vsled nekega nesporazuma doslej v upravi ni bilo zadosti poskrbljeno za informacijo, zato prosim stranke, ki so se že oglasile, da oprostite.

★ **Ljubezniv nečak** je neki Ivan Bergant iz Torova pri Smledniku. Te dni je obiskal svojo teto Marijo Hubadovo v Selu. Odnese ji je 96 Din gotovine, dalje veliko žensko ogrinjalo, spodnje obleke in raznega perila. Žena ima precej škode in bi se z ljubeznivim nečakom gotovo ne bi prav ljubeznivo pogledala, če bi se zopet zglasil pri njej.

★ **Za odkup hmelja in opija** v naši državi sta se ponudili dve tvrdki: nemško-perzijska družba in švedska banka, ki je za to, da se osurje v Novem Sadu švedsko-jugoslovansko društvo.

★ **Hrvatski turisti med nami.** Za jutri 15. avgusta javlja hrvatsko planinsko društvo večji izlet svojih članov na Mojstrovko in skupine krog Kriških podov.

★ **Tragična smrt sornborškega župana.** V Somboru je izvršil samoumor župan dr. Gjuričić s tem, da je skočil v vodnjak. Vzrok je neznan.

★ **Sanatorij na Lovčenu.** Ministrstvo za narodno zdravje namerava postaviti na Lovčenu sanatorij. Rod Njegušov bo preskrbel potrebno zemljišče.

★ **Tovarna za sladkor.** V Starem Svcu začno graditi veliko tovarno za sladkor. Delo bo vodil inženir Škodovih tovarn.

★ **Ameriški novinarji v Zagrebu.** Radi zadnje falsifikatorske afere v Zagrebu sta prišla v Zagreb po informacije dva ameriška časnikarja.

★ **Telefonska proga Split—Zagreb.** Svečana otvoritev telefonske proge Split—Zagreb se izvrši 22. avgusta. Otvoritvi bo prisostvoval tudi minister dr. Šuperina.

★ **Porušene hiše v Bački.** Rdeči križ sporoča, da je bilo v Bački vsled poplav porušenih 1203 hiše.

Ljubljana

○ **Samo danes** še moreš pogledati prehodni naraščajski prapor ljubljanskega orlovskega okrožja v Jugoslovanski knjižarni. Je to res lepo delo izvršeno po originalni zamisli. Priznani umetniki ga hvalijo. V nedeljo popoldne ob 2 bo blagoslovljen v cerkvi sv. Jožefa (blagoslovi p. Ladislav, botrica ga Langusova, cerkveni govor govori dr. Rožman). Zmagovalni vrsti bo predan novi prapor ob pol štirih popoldne v Nušakovih vojašnici v Trnovem. Ne bo Ti žal, če si ogledaš prapor in res zadovoljen boš, če boš osebno prisoten slovesni predaji.

○ **Ogenj,** ki ne užiga in ne sveti si, ako svoje prepričanje skrivaš v svojem srcu. Zato užigaj druge, razsvetluj temo okrog sebe, pokaži se in pojdi v nedeljo v Trnovo na orlovsko prireditev.

○ **Upokojitve v ljubljanskem Narodnem gledališču.** »Službene Novine« z dne 12. avgusta objavljajo ukaz o upokojitvah v ljubljanskem Narodnem gledališču; upokojeni so: Anton Cerar-Danilo, Nana Šest-Wintrowa, Ludovika Rogozova, Rezika Thaler, Gabrijela Lumbhar, Anton Vovko, Marija Jelenc-Puhek, Milka Bahar, Pavla Kos-Srečnik in Marija Novak-Waldstein.

○ **Zidarsko orodje,** nekaj novega in starega, je pozabil neke v Trnovem ali Krakovem ubožen zidar-tujec minoli ponedeljek, oziroma je isto dal nekemu spraviti. Kdor o tem kaj več ve, naj sporoči upravi našega lista.

○ **Uradnik v pokoju,** zmožen slovensčine, nemščine, strojepisja, dober računar in blagajnik, išče primerne službe. Naslov se izve v upravi »Slovenca«.

○ **Sleparski kopalec v mestnem kopališču.** Prišla je sezija kopanja in tudi ta prinaša vsako leto svojo posebno kroniko. Najhujše so seveda nesreče, ki prete kopalcem v vodi sami in vsaka sezija zahteva več ali manj žrtv. So pa še druge nesreče, ki ogrožajo kopalce in sicer ne v vodi, marveč na suhem. Te nesreče povzročajo razni lopovi, ki se potikajo po obrežju in ki kopalcem krađejo iz žepov denarnice in druge predmete. Pripetilo pa se je že tudi, da so odnesli kopalcu vso obleko in perilo, tako da si je moral revež izposoditi za silo obleko pri sosednem kmetu. Letos pa se je pojavil v mestnem kopališču slepar nove vrste. Med kopalce, posebno boljše seveda, se je vrnil mlad eleganten gospodič, vedno živahen in dobre volje, vlijuden in zabaven, katerega so kmalu poznali skoro vsi kopalci pod imenom »Joško«. No in ta »Joško« se je seznanil med drugimi tudi z bogatim Belgrajčanom, ki se je hodil tja kopat. Kmalu sta bila dobra prijatelja in zgovorni Joško je v vidno vneto razlagal bogatemu tujcu zanimivosti našega mesta. Čez par dni pa je prišel ta elegantni Joško k Belgrajčanu na dom in ga je kar zaupno prosil, da naj mu hitro posodi za kratek čas par uric do popoldneva malenkost 1000 Din, ki jih nujno potrebuje za sklenitev neke večje lesne kupčije. Fant je nastopal jako samozvestno in je napravil seveda na Belgrajčana najboljši vtis. Brez pomisleka je segel mož v listnico in je izročil Joškotu tudi brez potrdila 1000 Din. Joško se je poslovil in obljubil, da se snidejo popoldne na Ljubljani. Toda Joškota ni bilo več na Ljubljani — poskusil bo morda svojo srečo še kje drugje.

○ **Dva vlomilec,** na videz znana, sta izvršila v zadnjem času, kakor javljajo številne ovadbe, posebno po Štepanji vasi več gostilniških vlovov in tatvin. Odnese sta vse, kar jima je pač prišlo pod roke in ni bilo pretežno ali preveliko. Jemala sta seveda predvsem denar in dragocenosti, prezirala pa tudi nista obleke in perila, cigaret, cigar in tobaka. Zlagala pa sta se tudi s kruhom in mesom ter drugimi živili. Sumijo, da imata lopova kako skrivališče v hribu, kjer si tudi kuhata, ali pa imata morda še celo kako njihovo vredno gošpodinj. Podnevi ogledujeta po okolici, ponoči pa kradata. Nevarna paglavca sta napravila že veliko škodo in vsi okoličani žele, da bi se kmalu zaletela kam na varno.

○ **Pobegnil** je od svojega gospodarja pekovskega mojstra Karla Bergerja v Bohinjski Bistrici vajence Polde Jančević, doma iz Ljubljane. Mojster je prvotno mislil, da jo je fant pobrisal k materi v Ljubljano, kar pa se

je izkazalo za neresnično. Fant, o katerem je znano, da je silno nemiren in nima nikjer obstanke, jo je popihal brzkone preko meje v Italijo.

○ **Tat v cerkvi.** Zalostno je, ali resnično, da se v zadnjem času pri nas vedno pogosteje ponavljajo predrzne cerkvene tatvine. Čim večji pa je k nam prihod tujcev, tem večji je tudi naval predrznih lopovov, ki plenijo poleg zasebnih hiš in zavodov tudi naše cerkve. Ni dolgo tega, ka rsmio poročali o predrznih tatvinah v raznih ljubljanskih cerkvah in pa tudi po cerkvah po deželi. Včeraj pa je bila zopet prijavljena tatvina v cerkvi sv. Krištofa. Neznani lopov je odnesel iz oltarja 3 m dolg in 70 cm širok oltarni prt, v katerem so bile umetno vezene 6 cm široke črte, vmes pa razne cvetice in zelenje. To je bilo ročno delo in je bil prt precej dragocen.

Maribor

□ **Proglas združenih trgovcev, obrtnikov in industrijcev** za volitve v Trgovsko zbornico, ki je bil objavljen v četrtkovem »Slovencu«, je bil med trgovci in obrtniki v Mariboru sprejet z velikim odobravanjem. Tako je pravil Proč z SDS-arji, kateri so pokopali s svojim centralizmom in nesrečno gospodarsko politiko blagostanje Slovenije, osobito trgovine in obrtili Nobeno zavijanje »Jutra« in »Tabora« ne pomaga. Nam trgovcem in obrtnikom so se že odprle oči. Cestitamo gg. Jelačinu ml. in Ogrinu, da sta združila vse pošteno-misleče naše tovariše v skupno fronto. — A. K.

□ **Zanimivo odkritje.** Po Mariboru se govori, da je prišlo glede imenovanja novega gerenta za okrajni zastop do notranjega spora v samostojno-Radičevi stranki. Sedanjega gerenta g. Antona Lipovška je predlagal g. minister Pucelj. Inteligenca pa je predlagala p. satelja dr. Novačana. Nastalo je prerekanje, ali zmagal je vendarle g. Lipovšek, ker je bil na njegovi strani tudi g. veliki župan dr. Pirkmajer.

□ **Narast kluba SLS v mariborskem občinskem svetu.** Občinski svetnik g. France, član narodnosocialistične stranke je radi boleznih odložil svoj mandat v občinskem svetu. Na njegovo mesto pride kot naslednik na kandidaten listi g. Ivan Lorbek, nadsprevodnik in zaveđeni član SLS. Klub občinskih svetnikov SLS v Mariboru šteje 16 članov.

□ **Opozarjamo,** da se dobijo vstopnice za današnje gledališko predstavo v pisarni Prosvetne zveze na Aleksandrovci cesti.

□ **Jutrovec** se zopet zavzema za to, da bi se na trgu »Svobode« dovolilo zgraditi gostilniško verando. Opetovano smo že podarjali, da je ta trg določen za prodajo sena in slame in da iz zdravstvenih razlogov nikakor ne kaže, da se zabarikadirajo trg z novo gostilniško verando. V gradu je vse polno malih obrtnikov. Če se napravi nova veranda, bi bili ti obrtniki in trgovci težko oškodovani, ker bi se zaprl pogled do njih lokala. Mislimo, da občinski svet ne bo več dovoljeval takih nepotrebnih zgradb.

□ **V znamenju avtonomije mestnega fizikata.** Odkar je bila vrnjena mestnemu fizikatu avtonomija, je prevzel ta tudi nadzorstvo nad babicami v mestu. Doslej so bile kaznovane že 6 ženskih oseb na globo po 1000 Din, ker so izvrševale porodniško pomoč, ne da bi imele za to važno opravilo zadostno usposobljenost.

□ **Drava pri Fali zopet odprta za splave.** V četrtek zvečer so spustili skozi spustilnik preko afijskega jezca sedem splavov proti Mariboru in od tam so ti nadaljevali pot v Slavonijo. Drava je torej toliko padla, da ni nobene nevarnosti za splavarje.

□ **Preselitev v novo občinsko hišo.** Mestni fizikat, stavbni urad, mestno električno podjetje in nekateri višji mestni uradniki se bodo preselili v novo občinsko hišo v Frančiškanski ulici 15. septembra.

□ **Odlikovanja.** Z redom sv. Save IV. r. je odlikovan g. Hinko Druzovič, profesor na moškem učiteljskem, in z redom sv. Save V. r. Ivan Tomažič, šolski nadzornik v Mariboru. Anton Hren, šolski upravitelj v Studencih. Cestitamo!

□ **Žena — pekovski pomočnik.** Pri pekovski zadruzi je dne 12. avgusta položila izpit za pekovskega pomočnika z izvršnim uspehom gospa Šnuderl-Fluher od Sv. Jakoba v Slovenskih goricah. Za Maribor je to prvi slučaj, pa tudi drugje se menda redko najdejo ženske z izpitom pekovskega pomočnika.

□ **Iz Amerike** se je povrnil v Maribor g. prof. Bogovič, ki se je udeležil evharističnega kongresa v Chicagu.

□ **Tatovi cvetie** so se pojavili na pokopališču na Pobrežju. Zadnje čase so bili ukradeni z več grobov lonci s cveticami in palmami. Ker je pokopališče nezastraženo, imajo tatovi lahko delo.

□ **Preselitev pekovske zadruge.** Mariborska pekovska zadruga se je preselila v nove poslovne prostore v hotelu Halbwinkl v Jurčičevi ulici.

□ **Odvodnico** si je presekala na levi nogi delavec Ivan Lešnik iz Studencev pri Mariboru. Rešilni oddelek ga je obvezal ter prepečljal v bolnico.

□ **Prenapolnjenost mariborske bolnice.** Mariborska bolnica je zasedena z bolniki do zadnje postelje. Posebno kirurški oddelek je tako prenapolnjen, da morajo ležati težje poškodovani bolniki po trije v dveh posteljah.

4000 Din za brizgalno; g. kanoniku Janežiču, ki se je potrudil v Slovenjgradec, da je brizgalno blagoslovil; g. tovarnarju Pototschnigu, ki je poklonil vse za tapeciranje avtobrizgalne potrebno usnje brezplačno ter tudi dal na razpolago svoj avto, s katerim smo pripeljali g. kanonika semkaj; gg. aranžerjema cele prireditve bančnemu ravnatelju Skazi, ki je prevzel predsedstvo veselničnega odseka, in učitelju Kopaču, ki začasno vodi slovenjgraško gasilsko župo; slednjič se moramo zahvaliti vsem cenjenim damam, ki so stregle v šotorih ter s svojim trudom pripomogle društvu do tako lepega uspeha.

Socialni vestnik

Pij XI. o socialnem modernizmu.

V katoliških vrstah je še vedno najti dobrih ljudi, ki vsako socialno gibanje in delo istovetijo z boljševidom in ga smatrajo zato kot nezdružljivo s katoliškim stališčem. V tem so zelo sorodni libertiniščenemu meščanstvu, ki istotako proglašajo vsako socialno prizadevanje kot nepatriotično, državi nevarno početje. Kako lepo se od te strašljivosti odn. zavestne ali nezavestne sebičnosti razlikuje krepko socialno stališče, ki ga zavzemajo rimski papeži: Leon XIII., Pij X., Benedikt XV. in Pij XI. Prav je, da osvežimo kratko vsaj besede, ki jih je o tem napisal v svoji nastopni encikliki papež Pij XI. Pravi:

»Mnogo jih je, ki sicer priznavajo katoliški nauk o avtoriteti državljanske oblasti in pokorščini, katero ji dolgujemo, o pravicah in dolžnostih kmetskih in obrtnih delavcev, o razmerju med posameznimi državami, med državo, delodajalci in delojemalci, o razmerju med državo in cerkvijo, o predpravicah svete Stolice in papeža, o oblasti škofov in o pravicah našega Odrešenika samega nasproti posamezniku in narodom. In vendar ravna v svojih besedah, svojih spisih in vsem svojem obnašanju ravno tako, kakor da bi bili nauki in navodila, ki so jih papeži tolikokrat zastopali in posebno Leon XIII., Pij X. in Benedikt XV. vernikom zabičevali, izgubili svojo vrednost ali pa kakor da bi bili enostavno odpravljeni. Imamo tudi pravni, državnoopravni in socialni modernizem. Ta modernizem obsojamo ravno tako kakor dogmatičnega.« (Ubi arcano.)

Dogmatični modernizem je v svojih panteističnih stremeljenjih vpeljal katoličanstvo navidezno vsepovsod, dejansko ga je pa povsodi pregal. Socialni modernizem se pa nasprotno giblje bolj v inteligenčni smeri in bi hotel ohraniti katoličanstvo v najstrožji, toda zgolj spekulativni neomadeževanosti. Izpoveduje sicer »Katoliški nauk«, preprečuje pa njegovo živo uporabo v običajih in uredbah, z eno besedo: v družabnem življenju. Navidez stoji na tleh nauka Leona XIII. o pravični plači, toda z vsakim, ki si hoče pravično plačo dejansko izvojevati, ravna kot z revolucionarjem. Z okrožnico »Rerum Novarum« se priznava državi pravica, da delavca štiti, toda tiste, ki se potežujejo za zakonodajo, ki naj zaščiti delo proti napadom in obotavljanju tistih, ki jim je to delavsko varstvo nadložno, proglašajo za oboževalce države ali državne socialiste. Tako imamo tod in tam voditelje podjetij, ki izjavljajo, da so pokorni sinovi cerkve, pri tem pa odklanjajo pogajanja z delavskimi zastopniki in jim odrekajo pravico do združevanja, ki jim jo cerkev in vse velike industrijske države izrečno priznavajo. Umevno je, da papeža vzmira samo navidezna pokorščina, ki ne preostane notranji odpor le nepopolno zakriva. Ako bi tako ravnanje med katoličani postalo splošno, bi moralo to vsa prizadevanja cerkve za odstranitev razrednega boja obrezuje uspešiti. Saj ravno to ravnanje vedno znova zažiga razredni boj. Vsi, ki se jih to tiče, bi si morali dobro izprašati vest...

Benedikt XV. pravi v pismu na škofa v Bergamu (z dne 10. sept. 1920): »Naj nihče ne misli, da vprašanja, ki so neposredno gospodarskega značaja, ne spadajo v dušno pastirstvo. Kajti ravno ta vprašanja spravljajo dušni blagor mnogih v nevarnost. Delavci, ki se trudijo za dušno blaginjo ljudi, morajo smatrati za eno svojih najvažnejših dolžnosti, da se posvečajo študiju dela na socialnem področju in z vsemi močmi pohite na pomoč tistim, ki delajo v naših socialnih organizacijah na tako zaslužen način. Z vneto poučujoč vernike v predpisih krščanskega življenja in ščiteč jih pred krivimi obljubami socialistov, morajo istočasno delati tudi za izboljšanje njihovih življenjskih razmer, ne da bi seveda pri tem pozabili na opomin cerkve, da moramo vsi »tako iti skozi dobrine tega sveta, da pri tem ne izgubimo večnih«.

Po svetu

Silna eksplozija na Ogrskem.

Budimpešta, 13. avg. (Izv.) V tovarni za municijo v Csepelu se je dogodila težka eksplozija. Vsled dosedaj se ne pojasnjene vzroka, najbrže se je vnel smodnik, je zletelo več objektov v zrak. Prvotna poročila o žrtvah, ki jih je zahtevala nesreča, so bila zelo pretirana. Komisija je ugotovila, da ni bilo nikakih smrtnih žrtev. Tudi vojaki, ki so stražili smodnišnico, so še pravočasno mogli zbežati na signal o požaru. Ranjenih je bilo okrog 200 oseb, vendar večinoma le lahko ranjenih vsled drobcev stekla, ki so leteli po zraku. Poslopja sosednjih municijskih tovarn so manj poškodovana, kot so poročale prve vesti. Veliko škode pa je napravila eksplozija v sosednjih krajih v Budafoku, Soroksi in Czilugteleku. V Soroksi ni skoro nobene hiše, katera ne bi bila poškodovana. Pri mnogih hišah je odneslo v zrak strehe. Ceste so povsod posute z drobci od stekla. Detonacija je bila tako močna, da so jo čutili tudi v Budimpešti. Soj ognja so videli 60 km na okoli.

Vlada je uvedla veliko akcijo za pomoč ponesrečenim. Munijska tovarna v Csepelu je bila edina tovarna, ki je na Ogrskem glasom trianske pogodbe smela obratovati. Ker je sedaj začasno obrat ustavljen, je 1000 delavcev brezposelnih.

SILNA EKSPLOZIJA NA ŠVEDSKEM.

Kopenhagen, 13. avg. (Izv.) V severnošvedskem mestu Kiruna je eksplodiralo več skladišč za municijo. V okolici je pet hiš porušeni. Dve bančni in trgovski hiši sta zrušeni v prah. Pri gasilskem delu je enega gasilca ubilo in dva težko ranila. Doslej še ni bilo mogoče ugotoviti vzrokov nesreče.

NEVIHTA NAD NEWYORKOM.

Newyork, 13. avg. (Izv.) V Newyorku in v Connecticutu je divjal silen orkan. Na mnogih krajih je strela naredila veliko škode. V podzemeljsko železnico je udrla voda. Potniki so se komaj rešili.

NESREČE.

London, 13. avg. (Izv.) Tekom slovesnosti na mostu pri Nedeherinalhi, se je vsled preoblenosti most podr. 60 oseb je utonilo, istotoliko pa jih še pogrešajo. Reka je bila zelo narastla.

LETALSKA NESREČA.

Gallarate, 13. avg. (Izv.) Vojaško letalo se je med poletom poškodovalo in je pilot, hoteč si rešiti življenje, skočil iz letala. Umrl je pozneje vsled dobljenih poškodb.

Dobrovoljci

Kdor se namerava udeležiti proslave odkritja spomenika v Medžidiji (Romunija) v spomin padlim dobrovoljem v Dobrudži, naj to takoj javi: glavnemu odboru saveza dobrovoljcev v Belgradu Kraljice Natalije ul. 84-III. Javi naj ime in priimek, poklic in kraj, odkoder bi potoval. Obenem naj pošlje na isti naslov 120 Din za vožnjo po Donavi z oznako, da je ta denar namenjen samo za to. To velja za dobrovoljce, ki imajo »zavezanca«. Udeležba bo zelo omejena — 900 oseb —, ker ni bilo mogoče dobiti več ladij na razpolago. Potovanje in vse ostalo bo trajalo od 4. do 12. septembra, tako da bi morali odpotovati iz Slovenije naj 3. sept. Vožnja s parobrodom bi stala 120 Din za osebo od Belgrada do Črne vode (Rom) in nazaj, na železnici pa enočetrtinska. Hrana na ladiji dnevno 70—90 Din; ni pa obvezna, ker lahko vsak sam vzame seboj hrano. Rezervni člani v pohodni obleki s škornji. Vzeti morajo seboj esarpo (služb. pas) in vojna odlikovanja (srbska in zavezniška). Kdor misli potovati, naj se tedaj pozuri. Vsak bo prejel tozadevno legitimacijo, seveda, če ni že število udeležencev doseženo, kar je lahko mogoče pri tako nizki številki. Obenem naj vsak javi še potom dopisnice ljublj. savezu, ako namerava iti. — Poslovodja.

Cerkveni vestnik

Križanska Moška Marijina družba obhaja jutri slovesno praznik Marijine Vnebovzetja. Duhovno opravilo zjutraj in zvečer ob 6. uri. Pri zjutranjem sv. opravilu skupno sv. obhajilo.

Turistika

Izlet v Vrata. Za prijateljski sestanek »Aljaževe mdomu« je odhod iz Ljubljane v soboto dne 14. avgusta s popoldanskim vlakom ob 14.30 (pol treh), prihod v Vrata ob 20 (osmi uri zvečer). V nedeljo se aranžirajo izleti.

Slovensko planinsko društvo je dobilo za svoje člane dovoljenje za enkratno polovično vožnjo pri skupnem izletu iz Ljubljane do Kranjske gore in nazaj. Skupni odhod danes v soboto ob 14.30, povratek v nedeljo z večernim vlakom.

Knjige in revije

»Pjesme Vječnog Roba«, Miho Jerinić (Starac Mijo) pripravlja izdajo 750 pesmi pod tem naslovom. V ta namen zbira naročnike. Cena zbirke je 110 Din (s poštnino). Pisma in denar sprejema »Hrvatska štamparska zadruga« v Sibeniku.

Naznanila

Oblastna zadruga slaščičarjev, medičarjev in izdelovalcev kandit v Ljubljani bo imela v ponedeljek dne 16. t. m. točno ob 2. uri popoldne v hotelu »Strukelj« svoj redni občni zbor.

Sport

FINALNE TEKME ZA POKAL KRALJA ALEKSANDRA.

Največja senzacija letošnje sportne sezone bi gotovo nedeljska nogometna tekma, v kateri si bosta stala nasproti stara rivala Zagreb in Belgrad. Zanimanje za to tekmo je tudi v Ljubljani, kakor tudi v Zagrebu in Belgradu zelo veliko. Udeležba izven Ljubljane obeta biti zelo številna, predvsem iz Zagreba pride veliko »drukerjev«. Zagrebški igralci se bodo potrudili, da paralizirajo tehniko Belgrada z racionalno in hitro igro. Igra bo gotovo skoz in skoz napeta, in je popraševanje po vstopnicah že sedaj rekordno. Zato opozarjamo vso sportno javnost, da si preskrbi vstopnice v predprodaji, da ne bo dnevna blagajna preobremenjena.

KAKO JE PLAVALA EDERLOVA ČEZ KANAL

Letos se ji je namen posrečil. Vsako leto navadno ob tem času se jih zbere cel roj ob Kanalu, kandidati in kandidatke. Skušajo ponoviti uspeh Webba, Burgessa, Sullivana, Tiraboschija in Totha. Webb je bil prvi, ki je Kanal preplaval, leta 1875. Tiraboschi je pa dosegel do sedaj najkrajši čas, 16 ur in 23 minut.

Veliko je bilo lani začetje angleških in ameriških sportnih krogov, ko so zaznali za namero 19letne Američanke Ederle, da hoče preplavati Kanal. Cel tucat svetovnih ženskih plavalnih rekordov se sicer glasi na njeno ime, a Kanal je muhasti in poln zahrbtnosti.

2. avgusta lani je prispela Ederlova na rtič Gris Nez, ob francoski obali. Tam je širina Kanala med obema obalama najmanjša, 33 do 34 kilometrov. Doma v Ameriki je Ederle pridno trenirala in je pred odhodom v Evropo v dokaz resnosti preplavala 34 km v sedmih urah! Bila je zelo samozavestna in je rekla, ne samo da bo preplavala Kanal, temveč tudi, da bo prekosila Tiraboschijev rekord. Prvi dnevi po njenem prihodu so prinesli mraz in meglo, in njena ameriška trenerja Burgess in Wolff sta ji svetovala, naj poskus odloži. Njiju nasvet je bil prav umesten, to so pokazale že prihodnje ure. Z njo vred sta namreč na rtič Gris Nez prišla še dva druga, ki sta hotela na vsak način še pred Ederlovo doseči veliki cilj: angleški polkovnik Freyberg in mlada Londončanka Jane Sion. Freyberg je šel 4. avgusta ob 8 zvečer v vodo in je plaval do drugega dne ob enajstih; pa je moral odnehati, 1 km pred angleško obalo! Če bi bil prišel na obalo, bi bil najbrž najboljši Tiraboschijev rekord. Par ur za Freybergom je startala tudi Sion, pa je morala na prav istem mestu stopiti na spremljevalno ladjo, popolnoma premrla in izmučena, premagana od premočnega protitoka.

Ederlova je čakala. 17. avgusta so se jim zdele razmere prav ugodne in so za prihodnji dan določili start. Zgodaj zjutraj 18. avgusta je prišla Ederle na rtič. Spremljevalna ladja je bila pripravljena, veliko častnikov in navdušenih Amerikancev je bilo na nji. Ederlova je stopila v maj čoln, ki jo je peljal do zadnjih skal, pa trenerja sta bila z njo. Na skalah je bilo veliko gledavcev, toplo so pozdravili hrabro deklico. Podala je roko uradnim osebam in je skočila v morje. Bilo je sedem in deset minut. Mirno je plavala proti severozapadu, morje je bilo mirno, nebo jasno, vse je kazalo, da se bo poskus posrečil. Ob 12 je šel Burgess v vodo in je plaval par kilometrov z Ederlovo, nato Wolff in za njim Harrisonova. Tako so se menjavali. Na spremljevalni ladji so imeli vtis, da se bo vse lepo končalo; vreme je bilo trajno zelo lepo, plavala je krasno, čisto sveža, tempo za tempom; na pol ure je brzojavljaj aparat v London poročila, ki so bila čimdalje bolj zavestna.

3.45! Angleška obala se je pokazala. Še 13 kilometrov! Spremljevalna ladja se je približala. Burgess je vprašal, kako je, in plavalka je odgovorila: »Izborno se počutim in sem še popolnoma sveža.« Štirinajst minut nato je postala nenadoma nesigurna, tempo je postal neenakomeren. Hitro je skočil egiptski plavač Helmy — tudi eden od kandidatov — v morje in je pripeljal blede Američanko na ladjo. Angleška obala je bila oddaljena še 10 km! Kaj je bilo? Nenadna slabost je zlomila odporno silo pogumne plavalke tik pred ciljem. Skoz zastor solz je gledala odmikajoče se angleško obrežje. Ob pol sedmih zvečer je bila mala ekspedicija spet v Boulogne ob francoski obali.

Ravno, ko smo tole napisali, smo dobili poročilo, da se ji je letos posrečilo preplavati Kanal. Izbrala si je isto progo: Gris Nez preko Kanala v Kingstown na angleški obali. Dosegla je čas 14 ur 39 minut. Ta čas je skoraj za dve uri boljši kot dosedanj Tiraboschijev rekord! Omenili smo že zgoraj, kako da je bila Ederlova že lani samozavestna in je rekla, da bo prekosila Tiraboschija. In ga je! Ženska, 20letna deklica! 6. t. m. ob 7. uri zjutraj je šla v vodo, zvečer ob 9. uri 39 minut je prispela na angleško obalo. Spremljala sta jo dva parnika, ki sta ji kazala pot in ji vozila hrano, na enem je bil njen trener Burgess. Ko se je bližala angleški obali, je bilo vreme deževno, valovanje morja zelo močno. Mornarji v Doveru so bili prepričani, da ne bo dosegla cilja. Ob obali jo je čakala velika množica, prižigali so luči, da so ji kazali pot.

Ederle je po rodu Nemka, šele starši njeni so se preselili v Ameriko. Rojena je v New Yorku.

Beromo, da je preplaval Kanal kmalu za Ederlovo tudi zgoraj omenjeni polkovnik Freyberg. Trije drugi pa niso imeli sreče. Prvi je bil angleški zdravnik Brewster, ki je plaval ob angleške do francoske obale. Po enajstih urah je vsled goste megle namen opustil. Skupaj z njim je plavala ameriška učiteljica gd. Baratt, skoraj 2 metra visoka in nad 80 kgeška plavalka. 21 ur in 40 minut je bila v vodi, dobre tri kilometre je bila oddaljena od francoske obale, pa le ni zmogla; kot led mrzla megla jo je premagala. Tretji je bil v zadnjem Sp. tednu omenjeni Norvežan Farstad, ki je po hsmih urah odnehal.

Do Ederlove jih je bilo pet, ki so preplavali Kanal. Prvi je bil Webb, leta 1875, porabil je 21 ur in 45 minut. Drugi je bil leta 1911 Anglež Burgess, 23 ur 40 minut. Leta 1923 so preplavali Kanal kar trije: Amerikanec Sullivan 27 ur 23 minut, Italijan Tiraboschi 16 ur 23 minut, Amerikanec Toth 16 ur 54 minut.

Orel

Udeležba na mladinskem dnevu. Pridejo na poleg obojnega naraščaja tudi vsi vaditelji; povabite starše in drugo članstvo.

S kosilom bomo mogli postreči edino tistim, ki se prijavijo pravočasno.

Polovična vožnja je dovoljena. V Ljubljani ne oddajte voznih listkov; shranite jih za nazaj. Izkaznice dobite v Ljubljani.

Štatenj tek dne 22. avgusta t. i. Vsi odsekovi načelniki, katerih odseki se udeležijo teka, naj pridejo v ponedeljek v Ljubljano ob 7 zvečer v Ljudski dom. To je zadnji in najbolj važni sestanek. Kdor je zadržan, naj pošlje namestnika!

SLIKA IZ ZADNJIH NEURIJ NA HRVATSKEM, Od strele poškodovana župna cerkev v Požegi.

K BELI OBLEKI
KUPITE BELO OBUTEV

Moški 99°- ženski 65°-

Otroški 49°-

Rata

Gospodarstvo

Mlekarska razstava v Ljubljani.

Na pokrajinski razstavi »Ljubljana v jeseni« v dnevih od 4. do 13. septembra t. l. bo nastopila tudi naša mlekarska industrija. Bo to njen prvi nastop za široko javnost po petdesetih letih, odkar jo je v Bohinju in s tem v Sloveniji upeljal Švicar Ritz. Leta 1876. je bila namreč postavljena prva mlekarna v Sloveniji v Ravneh nad Bohinjsko Bistrico. Je dober omen, da praznujemo to petdesetletnico le strogo gospodarsko, kakor je bil to strogo gospodarski početek našega mlekarskega — s. prirediteljstva — prve mlekarske razstave v Ljubljani in z ustanovitvijo prve državne mlekarske šole v Škofji Loki, dve čimjenci, ki bosta dali podnet in ustvarili pogoje za živahnejši in uspešnejši razvoj te panoge ne le v slovenskih pokrajinah, marveč v vsej državi.

Program te mlekarske razstave, ki bo trajala ves čas celotne razstavne prireditve, je: 1. Oglede masla in sira vseh vrst, zvezan s premovaljem razstavljenih izdelkov. 2. Sejem za mlečne izdelke, to je razstava masla in sira za prodajo brez predhodnega premovalja. 3. Sejem za mlekarske stroje, orodje in potrebščine.

Redne ogled izdelkov s premovaljem ali brez premovalja je smatrati za najvažnejše činitelje napredka zadevne panoge. Le v tekmi z drugimi moraš pravilno preizkusiti svojo moč, le v tekmi s konkurenčnimi izdelki prav spoznati kakovost svojih proizvodov. Tekma na razstavah je šola prakse, šola iz življenja. Posebati to šolo z udeležbo na tekmi in s prisostvovanjem, odnosno precejevanjem uspehov tekme je pri mlekarsstvu dolžnost ne le vsakega praktičnega mlekarskega, marveč v enaki meri tudi dolžnost vsakega kmeta — producenta mleka in dolžnost vsakega trgovca, ki se bavi s prodajo mlečnih izdelkov. Če mlekarna odnosno mlekarski mojster ni odnesel nobene nagrade na tekmi, ni to le njegova osebna krivda, marveč pričetek krivde je v hlevu živinorejca, ki donša mleko in zaključek krivde je pri trgovcu, ki kupuje tudi slabo blago, ako mu ga ponudijo le nekoliko ceneje. Za poset mlekarskih razstav bi morale mlekarnice prav nalašč organizirati skupne izlete vseh članov — dobaviteljev mleka; naj se vsaki član osebno prepriča o razlikah v kakovosti izdelkov njihovih in konkurenčnih mlekarn — to ga bo vzpodbujalo k napredku in k izboljšanju pogojev za dobavo prvovrstnega mleka bolj nego najte-meljitejša predavanja.

Sejmi, po pri našem ljudstvu splošno udomačena ustanova. Izmed kmetijskih proizvodov se postavlja na semenj največ živina. Le sir in maslo sta bila na sejmi kot veletrgovinska industrija doslej neznana, medtem, ko se pripeljejo n. pr. na Holandskem kmetje na semenj s polnimi čolni sira in masla. Ni vzroka, da bi prastari običaj sejmov hoteli iz enega ali drugega vzroka zatirati; so verjetno edina naša, res popolnoma nadstrankarska gospodarska ustanova, ki jo je treba smotreno po obsegu (ne po številu) razširiti in kakovostno (po raznovrstnosti blaga) izpopolniti. Sejme za plemensko živino, združene s premovaljem v Švici in v drugih živinorejsko visoko razvitih deželah, posejajo kupci iz vsega sveta. Niso se tako razvili kar na mah, marveč z desetletji smotrenega dela, zato je

škoda, da je lanska govedorejska razstava s plemenskim sejmom v Ljubljani letos že opuščena, ko je vendar kmet nešteto krat prisiljen gnati svojo živino po večkrat na semenj, ne da bi takoj našel kupca. Čas razstave je primeren, čeprav bi bil konec septembra ali začetkom oktobra še ugodnejši. V septembru do prve polovice novembra si krije sirarska veletrgovina svojo zimsko zalogo blaga, ker hudi mrazi pozneje onemogočijo prevoz sira na večje daljave. Na semenj lahko dostavi vsaka mlekarna vsako množino blaga, ne da bi bila prisiljena udeležiti se tekme na ogledu pod točko 1.

Sejem za mlekarske stroje in potrebščine bo letos le še manjšega obsega, toda upam na velik razmah v teku prihodnjih let. Je nekam naravno, osobito za sezijske sirarne v planinskih krajih, da v jeseni razprodajo svojo poletno produkcijo sira in si obenem nabavijo vse potrebščine za prihodnjo sezono. Toda tudi vsem drugim mlekarnam je priporočati, da ne kupujejo na temelju cenikov in potnikov le mačka v žaklju, marveč, da naj se na vsakoltnem sejmu najprvo prepričajo na lastne oči o kakovosti blaga iz različnih tovarn. — Anton Pevc.

ZADRUŽNA MLEKARNA V ČRNI PRI PREVALJAH.

Kmetijski odsek občinskega odbora na Črni pri Prevaljah je dne 8. t. m. priredil v dvorani gostilne Geršak zborovanje okoliških živinorejcev z namenom, da se ustanovi toli potrebna in že dolgo zaželjena mlekarska, pašniška in živinorejska zadruga. Zborovanje se je udeležil od zveze slovenskih zadrug zadrugi ravatelj gosp. Janko Lesničar iz Celja, kot zastopnik okrajnega glavarja pa okrajni kmetijski referent gosp. Emeran Stoklas iz Prevalj. Udeležba je bila poveljna, bila bi pa lahko še boljša, ako ne bi nekateri tavalji v usodni zmoti, da se bode kmetijsko izboljšalo in napredovalo z odsotnostjo od gospodarskih prireditve, ter nezanimanjem in kupico v roki! Okr. referent g. Emeran Stoklas je po otvoritvenem govoru predsednika kmetijskega odbora g. Dolnarja pozdravil vse navzoče v imenu g. glavarja, ter podal na to vsestransko temeljit in izčrpan referat o kmetijskem zadrugištvu, pašništvu, mlekarsstvu in živinoreji. Po referatu se je razvila stvarna debata, v katero so posegli malo da ne vsi navzoči, kar je najlepši dokaz vsestranskega zanimanja za zadrugištvu. Ker so mlekarsstvo, pašništvo in živinorejo ozko zvezane kmetijske panoge, in bi se z ustanovitvijo treh zadrug cepila sredstva in moči, se je na nasvet g. referenta ustanovila samo ena, krepka zadruga, pod imenom: »Mlekarska in pašniška zadruga v Črni, r. z. o. z. K. novl zadrugi je takoj pristopilo lepo število članov. Zadruga mlekarna, katera je neobhodno potrebna iz gospodarskih, zdravstvenih in higienskih ozirov v tem eminentno industrijskem kraju, bode opremljena z najmodernejšimi mlekarskimi stroji in pripravami ter prične obratovati še ta mesec. Delavci, kateri prispejo od napornega rudarskega dela iz jam, ter njihove rodbine bodo na ta način preskrbljeni s zdravim in okusnim mlekom, ki bode v vsakem odgovarjalo higienskim prepisom. Na drugi strani pa dobijo živinorejci v zadrugi solidnega odjemalca, ki bo dan za dnevom in leto za letom lahko konzumiral vsako množino mleka. Mlekarna bo namreč takoj, kakor hitro se uredi in vpelje, počela izdelovati sir in surovo maslo za domače konzumente, pa tudi za izvoz. Zbiranje mleka od posameznih živinorejcev se je uredilo zelo praktično, in bode mogoče z malenkostnimi stroški dnevno dvakrat dobavljati mleko od najoddaljenejših kmetovalcev. Vse hvalevredno se je izkazala občina z znatnim prispevkom 20.000 Din in kakor žujemo, nameravajo občinski očetje nadalje podpirati zadrugo, tako, da se bode investirana glavica dobro obrestovala. Velik interes na ustanovitvi mlekarnice ima samoumevno vodstvo rudnika, kateremu je mnogo lažje na tem, da ostane delavstvo zdravo in dovoljno hranjeno. Z ustanovitvijo zadruga so vsi, katerim je beda delavstva, ter težek položaj slovenskega kmeta res pri srcu — zelo zadovoljni.

Reklama na pokrajinski razstavi. »Ljubljana v jeseni«. Reklamne deske tvrdk, ki razstavljajo na razstavi, so oproščene reklamnega davka, če izobesijo svoje reklame na paviljonu, v katerem razstavljajo. Za reklamne deske tvrdk, ki ne razstavljajo, pa se plača samo ena desetina normalne takse, to je 15 Din za kvadratni meter, če so te reklame nameščene v notranjosti razstavišča. Uprava Ljubljanskega velesejma opozarja tvrdke na to ugodnost. Odškodnina za namestitev reklamne deske je malenkostna in se dobe informacije v uradu velesejma. V okviru razstave bo prirejena cela vrsta specialnih razstav, ki bodo privabile veliko število interesentov za najrazličnejše stroke gospodarstva in sporta. Zato bo ta vrsta reklame zelo uspešna.

Zakon o občinskih podjetjih. Ministrski svet se bavi z načrtom zakona o občinskih podjetjih. Cilj zakona je urediti gospodarstvo in administracijo v občinskih podjetjih. Eksploatacija in uprava naj se postavi na zdrave noge, tako da bodo ta podjetja prinesla občinam primerne dohodeke.

Fuzija dveh velikih tvornic za vžgalice. »Dravac« d. d. v Osijeku in tvornica šibica d. d. v Novem Vrbasu sta se fuzionirali v eno podjetje, pod firmo »Dravac« d. d.

Statistika našega pošto-avtomobilskega prometa za leto 1925. Po tej statistiki je bilo preteklo leto v obratu 150 poštinih avtomobilov, in sicer na progh v skupni dolžini od 2000 km. Celokupni dohodki poštneza prometa so znašali 9.667.067 Din, stroški pa 8.395.231 Din, tako da je čist dohodek znašal 1.271.836 Din. V sled finančnega uspeha poštneza avtomobilskega prometa v preteklem letu, se namerava ta promet letos izdatno povečati.

Zlate bilance v Avstriji. Dosedaj je objavilo 400 delniških družb svoje zlate bilance. Pričakuje se, da bo do konca t. l. objavljenih najmanj 1000 zlatih bilanc.

Revizija carinske tarife v Romuniji. Romunska vlada namerava v kratkem predložiti parlamentu novo carinsko tarifo.

Trgovska akademija v Mariboru. Po vesteh iz Zagreba je trgovski minister nedavno predložil kralju v podpis ukaz, s katerim se dosedanje trgovske šole v Mariboru in Bitolju spreminjajo v trgovsko akademije.

Trgovina z efekti na Novosadski borzi. Novosadski borzi je bil nedavno dovoljen promet z efekti. Ker namerava borza v kratkem prijeti s tem poslom, zato išče potom javnega razpisa dva borzna senzala za promet z efekti.

Znižanje obrestne mere za vloge v Avstriji. V sled znižanja diskonta v Avstriji in v sled obilice denarja na trgu so avstrijski denarni zavodi znižali obrestno mero za navezane vloge od 5 na 4,5%.

Borza

Dne 13. avgusta 1926.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.4925—13.5325 (13.4925—13.5325), Italija 187.32—188.52 (186.49—187.69), London 275.05—276.25 (275.037—276.237), Newyork 56.465—56.765 (56.467—56.767), Pariz 155.5—157.5 (153.75—155.75), Praga 167.38—168.38 (167.38—168.38), Dunaj 7.9925—8.0325 (7.9925—8.0325), Curih 10.948—10.988 (10.948—10.988).

Curih Belgrad 9.125 (9.125), Budimpešta 72.35 (72.325), Berlin 123.155 (123.075), Italija 17

(16.95), London 25.145 (25.14375), Newyork 517.37 (517.12), Pariz 14.165 (14.20), Praga 15.32 (15.317), Dunaj 73.1375 (73.0625), Bukarest 2.3675 (2.34), Sofija 3.7375 (3.74), Amsterdam 207.00 (207.575), Bruselj 14.15 (14.075).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.45—49, Kodanj 187.10—50, London 34.31—41, Milan 23.22—32, Newyork 706.15—708.65, Zariz 19.35—45, Varšava 77.50—78, Valute: dolarji 704, angleški funt 34.26, francoski frank 19.82, lira 23.77, dinar 12.47 češkoslovaška krona 20.89.

Praga. Devize: Lira 110.92, Zagreb 59.48, Pariz 92.05, London 163.90, Newyork 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 74.50—76, vojna odškodnina 293 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 193—195, zaklj. 195, Ljublj. kreditna 175—195, Merkantilna 90 den., Prastrediona 865—868, Slavenska 50 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 110 bl., Trbovlje 338—346, Veveče 102 den., Stavbna 55—65, Sešir 108.

Zagreb. 7% invest. posoj. 74.5—75, vojna odškodnina 293—294 (aranzma), 292—294 (kasa), Hrv. esk. 100—100.5, Kred. 101—102, Hipobanka 54.5—55, Jugobanka 91—92, Prastrediona 865—870, Ljublj. kreditna 175—190, Slavenska 50—52, Srp. ska 130—131, Narodna 3900—4000, Eksploatacija 8—10, Seferana 260 den., Narodna šumska 18 zaključek, Gutmann 197.5—205, Slavex 112—115, Slavonija 32—33, Trbovlje 341—343, Veveče 105 d.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 844.000, Živno 700.000, Alpine 338.500, Greinitz 108.000, Kranjska industrijska 333.000, Trbovlje 427.000, Hrv. esk. 139.000, Jugobanka 114.000, Hipobanka 69.000, Avstr. tvornice za dušik 214.000, Mundus 1.048.000 Slavonija 37.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske 30 mm, I., II., III. monte, od 16 cm napr., media 22, fco vag. naklad post. 440 bl., deske 20 mm, I., II., III. monte, od 14 cm napr., media 18, fco vag. nakl. post. 410 bl., smrekova drva, od 1 do 1.20 m dolga, obeljena, okroglice od 12 do 18 cm debele, preko 18 cm mora biti klano, fco vag. naklad. post. 16 den., hrastovi plohi (podnice), 52 mm. 2.80 m, fco vagon meja 1200 den. — Glin: Glin surova: »A«, bela glina za 100 kg 70 bl., »B«, temnozeleno glina za 100 kg 60 bl., »C« svetlozelena glina za 100 kg, fco vag. Postojna 60 bl., glina, suha kot prah, v sodih: »A«, bela glina trikrat zmleta 110 bl., »B«, zelena glina, trikrat zmleta 100 bl., »C«, svetlozelena glina, trikrat zmleta 100 bl., vse za 100 kg, netoteža. fco post. Laze, v sodih 250 kg, brez ambalaže, sodi po 65 Din za komad. — Žito in poljski pridejki: Pšenica nova, za avgust, fco naklad. post. 265 bl., pšenica bačka stara, fco naklad. post. 295 bl., pšenica domača nova, fco naklad. post. 280 bl., koruza, fco vagon nakladalna postaja 180 blago, koruza, fco vag. Sisak 200 bl., koruza defektna, fco naklad. post. 140 bl., rž domača, fco naklad. post. 175 bl., otrobi srednji, fco slov. post. 155 bl., oves novi, fco naklad. post. 155 bl., fižol beli novi, fco vag. naklad. post. 200 bl., laneno seme, fco slov. nakl. post. 380 den., laneno seme, fco Bjelovar Podravina 370 den., krompir rani, fco vag. slov. postaja 95 bl. — Eksekutivni nakup: Bukova drva letošnje sečnje brez klad, ne nad 10% okroglice, ne pod 5 cm debeline, dobava promptna, fco vag. naklad. post. 26 vag. 17.50—17.50, zaklj. 17.50.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 13. avgusta 1926.

Višina barometra 308°8 m

Opazovanja	Barometer	Toplota v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblak-nost 0—10	Vrsta padavin	V Ljubljani je
kraj	čas					v mm do 7h	
Ljubljana (dvorec)	7	764°8	13°1	94	mirno	9	po megli 10°9
	8	764°9	14°2	91	SSW 0°5	9	
	14	763°2	21°3	46	S 0°5	1	
	21	764°2	17°3	66	NE 2	0	
		764°3	16°0	86	mirno	2	
Maribor		764°2	16°0	87	W 3	3	5°0
Zagreb		763°5	16°0	78	NW 5	3	21°0
Belgrad		764°6	13°0	82	mirno	9	5°0
Sarajevo		760°9	22°0	50	W 3	6	
Skopje		760°4	21°0	56	mirno	1	
Dubrovnik		763°5	13°0	—	WNW 5	7	1°0
Praga							

Dunajsko vremensko poročilo za 14. avgust: Večinoma povsod jasnejše in toplejše. Temperatura vremena ostane kljub temu še vedno izpremenljiva.

UNDERWOOD

pri Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ul. 6/1. Telefon 575. 980.

UNDERWOOD

Sven Elvestad:

Železni voz.

Roman.

Toda lenoba in ravnodušnost Asbjörna Kraga je vplivala pomirjevalno na javno mišljenje. Razburjenje in razdraženost se je po malem podelila in letovišarsko življenje je dobilo spet svoje stare pravice. Mračno govorjenje, tiho, skrivnostno prišepetavanje se je umaknilo pristrčnemu smehu in ščebetanju na vseh potih, in od morja so se oglašali spet neokretni veslaji letoviščarjev.

Bravec se bo spomnil, da sem bil ono jutro, ko se je pojavil Asbjörn Krag, prosil za drugo sobo. Čisto slučajno sem zapazil takrat, da je glas odmeval skozi stene kakor po telefonu, in tako me je stalno razburjalo dejstvo, da nisem mogel v sobi spregovoriti niti besede, ne da bi me slišali na levi ali na desni. Ker je pa bilo ta čas v hotelu samo malo sob praznih, mi je poiskala gospodinja tako, ki se je nahajala malo minut poti od hotela na majhnem pomolu. Tam sem stanoval v hišici čisto sam, vendar sem slej ko prej prihajal k jedi v hotel.

Dan po moji preselitvi me je vprašal detektiv: »Ali se nič ne bojite, stanovati tako sami zase?« »Ne,« sem odgovoril, »zakaj naj bi se bal?« »Se so noči svetle,« je dejal Asbjörn Krag in se ozrl proti nebu, »toda pozneje bodo prišle tudi temne noči.«

»Ne razumem vas.« »Zaradi strahotnega dogodka vaši živci torej niso oslabele?« »Ne.«

»Prav je tako; vi ste ravno mož, ki mi lahko pomaga. Upam, da bodele nameknili še nekaj dni.«

»Rad ostanem še nekaj dni,« sem rekel, »in mislim, da mi ne bo posebno težko, vam pomagati.« »No, no?«

»Ker ne vidim, da bi sami sploh kaj delali.«

Asbjörn Krag se je nasmehnil in dejal nekaj, čemur sem se v tem trenutku začudil, na kar sem se pa pozneje spet spomnil. Odvrnil je namreč:

»Vendar pa morate pritrčiti, da čas mineva.«

»S čim se prav za prav ukvarjate med dnevom?« sem vprašal.

»Pisma pišem,« je odvrnil. »Nekaj opravnikov v Oslo sem precej zaposlil s svojimi naročili, naj pozvedo o tem in onem, in sedaj čakam — na nekaj, kar se bo šele zgodilo.«

»Šele zgodilo?«

»Tako je.«

Pri tem pogovoru sem se ravno namenil, vrniti se v svojo hišico na pomolu; Asbjörn Krag me je spremil, kajti gojil je očitno zanimanje za to hišico. Med drugim je dejal, da ga spominja na majhne stražarnice pri svetilnikih, ker stoji takó zunaj na pomolu.

Ko sva se približala neki hiši, je pokazal nanjo in menil:

»Sedaj vidite, kako samotno stanujete?«

»Da, gotovo stanujem samotno.«

»Tu je zadnja hiša, in od tu do vašega stanovanja je še več minut.«

»Gotovo — tako je.«

Detektiv je preudarno zmajal z glavo in šel dalje.

Zapustil me je šele pred mojimi vežnimi vrati. Predno se je poslovil, sem ga vprašal:

»Kaj sodite o domnevi, da bi bili cigani?«

»Razumeli bodele,« je odgovoril, »da se gozdar Blinde najbrž ni toliko ponižal, pozdraviti nekega cigana, ki ga je slučajno srečal takrat ponoči.«

Presenečeno sem ga pogledal.

»Pozdraviti —?«

»Da, gotovo,« je nadaljeval in sedaj se je zdelo, da ga je resnično in istinito navdalo nekaj vneme. »Gozdarja Blindeja je zadel smrtni udarec, dočim je nekoga pozdravljaj.«

»Kako morete trditi kaj takega?«

»Razne okoliščine kažejo na to popolnoma jasno. Ali se spominjate na klubok? Ležal je nekaj korakov proč od trupla in bil popolnoma nepoškodovan, vkljub temu da je zadel Blindeja smrtni udarec na teme. Ako bi bil imel v tem trenutku klubok na glavi, bi se tudi na njem poznale sledi strašnega udarca; toda držal je klubok v roki, pozdravljaj je ravno.«

»Koga naj bi pozdravljaj?«

»Morilca,« je odgovoril Asbjörn Krag, »in v istem trenutku je ta zamahnil.«

»Kar pripovedujete, me preseneča,« sem odgovoril po kratkem preudarku, »toda zelo verjetno je, da imate prav.«

»Imam prav. Z drugimi besedami: gozdar je morilca poznal; bil je eden izmed sovražnikov, o katerih je Blinde govoril, predno je takrat zvečer zapustil Gjaernaes.«

Prvikrat sem mogel tako iz pogovora z Asbjörn Kragom spoznati, da se sploh peča z zaloigro in da sklepa. Porabil sem priložnost in ga začel vneto izpraševati, ker sem mislil, da je postal nedoma zgovoren. Tako sem ga vprašal, ali ni morda našel še drugih sledov, in ali si more misliti, kdo bi bil zločinec, ali vsaj, kakšnega stanu je bil.

Toda detektiv ni hotel pristati na ta vprašanja; izognil se je odgovoru in začel govoriti zopet o samotni moje hišice.

»Z Bogom,« sem dejal.

»Na svidenje,« je odgovoril, »grem v svojo sobo čakati.«

=====

Priporočamo LJUDSKO KNJIZNICO (jugoslovanska knjižarna v Ljubljani: 19. zv. J. O. Curwood, Kazan, volji pes. Kanadski roman 18 Din, vezan 30 Din — 20. zv. Ed. About, Kralj gor. 18 Din, vezan 30 Din — 21. zv. H. R. Hagard, jutranja zvezda. 30 Din, vez. 40 Din — 22. zv. Otoka kaplana Granla. Popolovanje okoli sveta. Roman v treh delih. 48 Din, vez. 58 Din.

=====

K lahni obleki kupite platneno obutev. Ponovno znižujemo cene.

Moški beli ali sivi
Din **99'-**

Ženski v vseh barvah
Din **65'-**

Otroški beli
Din **49'-**

Adler

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1'50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znamko!

IVAN JAX in sin
— Ljubljana —
Gospodstva cesta št. 2
Najboljši šivalni in pletilni stroji, izborno konstrukcija in elegantne izvršitve iz tovarne v Linzu. Ustanovljena l. 1867. Vseznano poučuje brezplačno. Posamezni deli. — 10 letna garancija Pletilni stroji Adler. — Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp“, „Strya“, „Wulf“, „Kaiser“ in „Kaiser“.

POTNIKE

dobro vpljane — sprejme vinska trgovina. Ponudbe in zahteve naj se pošljejo na Oglasni zavod KOPITAR, Ljubljana, Čopova 21/III pod šifro: »Vinska trgovina«.

Mlinar

zanesljiv, z dobrimi priporočili, se sprejme takoj; event. tudi dam mlin v najem. — Mat. Kozomernik, Dobrova pri Ljubljani.

Restavracija,

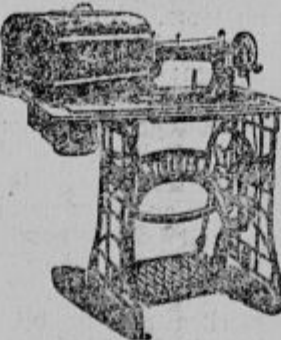
dobro idoča, gostilna ali klet se kupi ali vzame v najem. Potrebni kapital, osebna in točilna pravica na razpolago. — Ponudbe na upravo lista pod: »Zmožnost št. 20«.

Nov ročni VOZIČEK
močan, po nizki ceni na prodaj. — Rožna dolina št. 2, cesta IX. 5472

VELEPOSESTVO
v Javorju, p. Črna, radi starosti posestn. poceni naprodaj. Tri četrtine z gozdom zaraščeno. Ivan Gutovnik, posestnik, J. Zavorje, pošta Črna. 5487

HARMONIJA
dobro ohranjen, predvoj, material, 10 registrov, naprodaj. Več se izve pri Franc Ozimek, trg., Sela, Šumberk, p. Zagradec na Dolenjskem.

Prodaj osem A.-Z. PANJEV
na 9 okvirjev, pripravljeni za prevažanje, ter štiri močne ROJE za plem, radi odhoda k vojakom. Cene zmernice, po dogovoru. Naslov na upravo »Slovenca« v Mariboru pod: »Čebele«.

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le
JOS. PETELINCA
Najnižje cene! Gritzner, Adler Tudi na obroke! LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika.
Pouk v vezenju brezplačno. Večletna garancija.

Bukova DRVA

SUHA, kupuje Družba »ILIRIJA« — Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.

V Knezovi ulici št. 32 se odda VEC ZRAČNIH

mesečnih SOB

moder. opremljenih, z električno razsvetljavo in posebnim vodom. — Poizve se istotam v pisarni gosp. Dan. Battelino, Ljubljana 7.

2 pletilna stroja

9/30, 11/30, in MOTORNO KOLO 2 in pol PH, s prestavami, poceni naprodaj. — Fr. APARNIK, Kamnik.

Kupim rabljene hrastove sode od 50 do 150 l. — Pisemne ponudbe pod šifro: »Vinski št. 5486«.

Stanovanje

z 2-3 sobami, kuhinjo in pritliklani v Ljubljani ali bližnji okolici, isčem. — Ponudbe pod »Čisto« na upravo »Slovenca«, 5488

Salame

la, novo blago, popolno zrelo, kakor tudi mast in slanino, razpošiljam po pošti in po železnici. Cenik pošljem na zahtevo brezplačno. Isčem tudi ZASTOPNIKA (agenta). Milivoj Putnik, tovarna salam in suhomesnega blaga, BELA CRKVA — Banat. 5450

Najpopolnejši STOEWER šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabav. stroj, ogledajte si to izrednost pri tvrdki L. BARAGA Ljubljana Selenburgova ulica št. 6/l. Brezplačen pouk 151. jams. Telefon št. 990

Steklena strešna opeka
je zopet na zalogi pri »ZDRUŽENIH OPEKARNAH« d. d. v Ljubljani.

V Dalmatinski gostilni
v Mariboru, Vetrinjska ulica 3
dobite pristno vino in dobro hrano po zmernih cenah

Kopalne hlače, otroške majice, mrežaste, modne srajce, kravate, nogavice v raznih barvah, dokolenice, palice, nahrbtnike, čipke, dišeče milo, potrebščine za krojače, šivilje in čevljarje. Najnižje cene!

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA
OB VODI BLIZU PREŠERNEGA SPOMENIKA

POSETNIKOM MARIBORA SE PRIPOROČA OBISK

restavracije „Grajska klet“

ki nudi pod novim vodstvom zopet prvovrstna vina, izborno kuhinjo ter vzorno postrežbo. — Dnevno umetniški koncert. GJURO VALJAK, lastnik.

Posetnikom zagrebskega velesejma

nudimo priliko, da pogledajo naše bogato skladišče vsakovrstnih ruč na veliko. — Posebno opozarjamo na lastni proizvod franža (resa), ki ga izdelujemo iz volne in svile v raznovrstnih vzorcih.

ŠANDOR POLLAK I DRUG

Z. Z. Paviljon C. ZAGREB, Draškovičeva 35

V soboto 14. avg. zvečer
se otvori na novo preurejena

Unionska klet

Točila se bodo raznovrstna prvoredna in samo pristna vina

„Centralne vinarne d. d.“

Ljubljana — Spodnja Šiška

Ob priliki kmečkih dni v Mariboru priporočam vsakemu obiskovalcu, da si ogleda

VELIKO RAZSTAVO V TRGOVSKEM DOMU

Ogled krasne razstave je brezplačen, ter nudi vsakemu prijeten spomin na lepe kmečke dneve v Mariboru.

Najlepša trgovina v Sloveniji Trgovski dom v Mariboru.